

Republika e Shqipërisë
Ministria e Integritimit

Support to Albanian
Ministry of European Integration

MANUAL

PËR PËRKTHIMIN E LEGJISLACIONIT SHQIPTAR NË ANGLISHT

Projekt i financuar nga
Bashkimi Europian (IPA 2008) dhe Qeveria Gjermane

Federal Ministry
for Economic Cooperation
and Development

Projekt i zbatuar nga
Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E INTEGRIMIT EUROPIAN

MANUAL

**PËR PËRKTHIMIN E LEGJISLACIONIT SHQIPTAR NË GJUHËN
ANGLEZE NË KUADËR TË INTEGRIMIT TË REPUBLIKËS SË
SHQIPËRISË NË BASHKIMIN EUROPIAN**

TIRANË, 2011

Botim i:
Ministrisë së Integrimit Europian

Ky botim u mbështet nga:
Projekti: "Support to the Albanian Ministry of European Integration (SMEI II)".
Ky projekt financohet nga Bashkimi Europian (IPA 2008) dhe Qeveria Gjermane dhe zbatohet nga Bashkëpunimi Ndërkombëtar Gjerman (GIZ).

Përgatitur nga:
Ilir Baçi
Blerina Raça

Bashkëpunuan:
Maksim Sinemati, Pranvera Xhelo, Viktor Gumi, Denata Mesi, Sonila Meksi, Rudina Vuksani

Rishikimi gjuhësor:
Dhurata Agalli

Paraqitja Grafike:
Erald Lamja

Shtypi:
Shtypshkronja Kumi

Ky botim është mundësuar me mbështetjen e Bashkimit Europian dhe Qeverisë Gjermane. Përmbajtja e këtij botimi është përgjegjësi e vetme e projektit "Support to the Albanian Ministry of European Integration (SMEI II)" dhe në asnjë mënyre nuk mund të interpretohet si opinion i Bashkimit Europian.

This publication has been produced with the assistance of the European Union and the German Government. The contents of this publication are the sole responsibility of the project "Support to the Albanian Ministry of European Integration (SMEI II)" and can in no way be taken to reflect the views of the European Union."

PËRMBAJTJA:

I.	PËRKTHIMI I RREGULLAVE JURIDIKE PËR ATA QË NUK JANË JURISTË	5
1.	HYRJE	7
2.	PASQYRË E SHKURTËR E SISTEMIT JURIDIK TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË	9
2.1	AKTET NDËRKOMBËTARE	9
2.2	PROCEDURA E MIRATIMIT TË LIGJEVE TË PROPOZUARA NGA KËSHILLI I MINISTRAVE	11
2.3	STRUKTURA E LIGJIT	12
3.	ÇFARË PËRCAKTOJNË DISPOZITAT JURIDIKE?	14
3.1	DISPOZITAT QË URDHËROJNË (COMMANDS)	14
3.2	DISPOZITAT QË NDALOJNË (PROHIBITIONS)	16
3.3	DISPOZITAT QË LEJOJNË DHE AUTORIZOJNË (PERMISSIONS, AUTHORIZATIONS)	17
3.4	PËRCAKTIMI I DISA TE DREJTAVE	18
3.5	SHPREHJA E PËRKUFIZIMEVE	19
3.6	DISPOZITAT QË SHPJEGOJNË, PËRSHKRUAJNË OSE KONSTATOJNË	19
II.	SHEMBUJ AKTESH SHQIPTARE TË PËRKTHYERA NË GJUHËN ANGLEZE	21
III.	FJALORËT	39
1.	TERMAT QË KANË LIDHJE ME PUSHTETIN PUBLIK	41
1.1	MINISTRITË	41
1.2	NDARJA ADMINISTRATIVO-TERRITORIALE E NJËSIVE TË QEVERISJES VENDORE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË	41
1.3	VENDET E PUNËS, FUNKSIONET DHE NJËSITË ORGANIZATIVE NË ORGANET E ADMINISTRATËS SHTETËRORE	42
1.4	INSTITUCIONET PUBLIKE	43
2.	TERMA QË KANË LIDHJE ME LEGJISLACIONIN	45
3.	SHPREHJE DHE FORMULIME JURIDIKE	47
4.	TERMAT QE KANE LIDHJE ME BISEDIMET PER ANETARESIM NE BASHKIMIN EUROPIAN	57
IV.	ENGLISH STYLE GUIDE FOR ALBANIAN LEGISLATION	61
1.	SPELLING	63
1.1	CONVENTIONS	63
1.2	CAPITALISATION	64
1.3	HYPHENS AND COMPOUND WORDS	67

2.	PUNCTUATION	69
2.1	FULL STOP	69
2.2	COLON	70
2.3	COMMA	70
2.4	BRACKETS	71
2.5	DASH VS. HYPHEN	71
2.6	QUOTATION MARKS	71
2.7	APOSTROPHE	71
2.8	THE OBLIQUE or SOLDIUS	72
3.	ITALICS	72
4.	NUMBERS	72
4.1.	NUMBERS WRITTEN OUT	72
4.2	FRACTIONS	75
4.3.	INCLUSIVE NUMBERS	75
4.4.	ROMAN NUMERALS	76
4.5.	DATES	76
4.6.	TIME	76
5.	ABBREVIATIONS, ACRONYMS AND SYMBOLS	76
5.1	ABBREVIATIONS AND ACRONYMS	76
5.2	MATHEMATICAL SYMBOLS	78
5.3	SCIENTIFIC SYMBOLS AND UNITS OF MEASUREMENT	78
6.	PERSONAL NAMES AND TITLES	79
7.	GENDER NEUTRAL LANGUAGE	80
8.	GEOGRAPHICAL NAMES	80
9.	SCIENTIFIC NAMES	82
10.	LISTS AND TABLES	83
11.	FOOTNOTES AND ENDNOTES	83
12.	DIAGRAMS	83
13.	VERBS	83
13.1	SPELLING	83
13.2	AGREEMENT	84

**PËRKTHIMI I RREGULLAVE JURIDIKE
PËR ATA QË NUK JANË JURISTË**

1. HYRJE

Ky manual është hartuar për ata që merren me përkthimin e normativave juridike nga gjuha shqipe në atë angleze. Duke qenë se shumica dërrmuese e këtyre personave nuk janë juristë, duhet të vihen në dukje veçantitë kryesore që i dallojnë normat juridike nga tekstet e tjera. Në radhë të parë, përkthyesit duhet të kenë parasysh se tekstet që kërkojnë të përkthejnë në gjuhën angleze janë norma juridike të Republikës së Shqipërisë të cilat kanë fuqi ligjore. Vetë teksti i përkthyer i këtyre normave nuk ka fuqi ligjore, por vetëm qëllim informues, pra, me fjalë të tjera, përkthimi i tyre synon t'i njohë lexuesit e huaj me sistemin juridik shqiptar. Duke pasur parasysh rëndësinë e tyre, përkthimet duhet të jenë të sakta si nga ana gjuhësore, ashtu dhe nga ana juridike. Që përkthyesi ta kuptojë dhe ta përkthejë mirë tekstin burimor, është e nevojshme që ai të zotërojë, të paktën, njohuritë bazë për sistemin juridik shqiptar, për llojet e akteve juridike dhe funksionet e pjesëve të veçanta të tyre, në mënyrë që të transmetojë qartë dhe saktë përmbajtjen juridike në gjuhën angleze.

Manuali synon të shërbejë si një instrument përkthimi që të ndihmojë përkthyesit për përfitim të njohurive bazë, të nevojshme për një punë të suksesshme. Në të ka një numër të madh udhëzimesh dhe shembujsh praktikë të modeleve të përkthimit të disa dispozitave standarde që ua lehtësojnë punën përkthyesve dhe mundësojnë unifikimin e stilit gjatë përkthimit të normave juridike shqiptare në gjuhën angleze. Në këtë tekst të shkurtër nuk është e mundur dhe as nuk synohet të përmenden të gjitha problemet që lindin gjatë përkthimit të normativave juridike. Gjithashtu, fjalori përmban vetëm një numër të vogël termash juridike shqip dhe termash të barasvlershëm me këto të fundit në gjuhën angleze. Termat e barasvlershëm në gjuhën angleze nuk konsiderohen zyrtare, por janë dhënë me synimin për të unifikuar përdorimin e tyre në tekstet e përkthyer nga përkthyes të ndryshëm.

Përkthyesi duhet të bëjë një përkthim "besnik", duke pasur parasysh, në të njëjtën kohë, llojin dhe qëllimin e rregullit juridik që përkthen. Parimi i besnikërisë në përkthimet me karakter juridik sot ndryshon tërësisht nga ai që zbatohet në të kaluarën, kur përkthyesi kishte si detyrë të transmetonte me rigorozitet çdo fjalë të tekstit burimor, madje edhe sintaksën. Kurse tani mbizotëron mendimi se përkthimi duhet t'i qëndrojë besnik përmbajtjes së tekstit burimor, megjithëse përkthyesi ka njëfarë lirie për të krijuar një tekst të "ri" në frymën e gjuhës angleze. Sidoqoftë, liria e përkthyesit është gjithnjë e kufizuar: ai, në radhë të parë, duhet t'i përmbahet në mënyrë rigoroz formës së tekstit burimor dhe të përpiqet që, në përputhje me modelet e përkthimit që jepen në këtë manual, të përdorë formulat standarde, pra ato të terminologjisë të barasvlershme angleze, të sugjeruar për titujt juridikë, shkurtimet, institucionet etj. në gjuhën shqipe. Njëtrajshmëria në përkthimin e termave është një kusht i domosdoshëm në të gjitha përkthimet, sepse çdo njëri prej tyre (termave) është pjesë e të gjithë sistemit juridik shqiptar. Në këto kushte, zgjedhja e termave të barasvlershëm anglezë nuk është e lirë. Në qoftë se një term i barasvlershëm në gjuhën angleze është përcaktuar tashmë për një term, pra për një nocion, të caktuar shqiptar, atëherë ai duhet të përdoret në të gjitha përkthimet në përputhje me rregullin: një term do të thotë një nocion, në qoftë se kjo është e mundur. Nga kjo del se në përkthimet e normave juridike nuk duhet të përdoren sinonimet. Për hir të njëjëtisë, përkthyesi është i detyruar të përdorë termin zyrtar, megjithëse mund të mos jetë dakord me të.¹ Kur nuk ka një term zyrtar dhe as një propozim të tillë, atëherë përparësi kanë termat angleze neutrale. Sigurisht, duhet të shmangen termat juridike angleze të karakterit teknik, me qëllim që të lexuesi i huaj të mos krijohet konfuzion kur bëhet fjalë për nocione të njëjta në legjisllacionin anglo-amerikan. Lexuesi duhet ta ketë gjithnjë të qartë se termat angleze të përkthyer duhet të interpretohen mbi bazën e nocioneve të sistemit juridik shqiptar. Termat shqipe, në përgjithësi, mund të përkthehen fjalë për fjalë, nëse kuptimi i tyre është i qartë në kontekst dhe nëse termi përkatës anglez nuk ka kuptim tjetër teknik në legjisllacionin anglo-amerikan. Por, në praktikë shpesh krijohet keqkuptim, kur përkthyesi përkthen fjalë për fjalë, duke mos e ditur që ekziston termi teknik përkatës në gjuhën angleze.² Për këtë qëllim, vlen të theksohet se përkthyesi

¹ Një shembull i mirë është Ligji nr. 9879, datë 21.02.2008 "Për Titujt". Në këtë ligj, termi 'letra me vlerë' është zëvendësuar me termin 'tituj'. Sigurisht, në një rast të tillë, përkthyesi nuk mund ta përkthejë fjalën "titull" në "title", por "securities".

² Për shembull, 'shoqëri tregtare' nuk përkthehet në 'commercial society' apo 'trade society' por, thjesht, në 'company'. Ose, 'kontabiliteti mbi bazën e të drejtave dhe detyrimeve të konstatuara' përkthehet në anglisht me termin 'accrual accounting'.

e ka për detyrë të konsultohet me materialet ndihmëse të përcaktuara nga Drejtoria e Përkthimit të Legjislacionit pranë Ministrisë së Integrimit Europian dhe, në mungesë të sugjerimeve që duhet të jepnin këta fjalorë, me specialistë të fushës përkatëse të cilët kanë njohuri të mjaftueshme të gjuhës angleze.

Është shumë e rëndësishme që përkthyesi të ketë përvojë, me qëllim që, në mënyrë të pavarur, të mund të vlerësojë se kur, ku dhe në çfarë mase përkthimi mund të jetë i lirë dhe, në të njëjtën kohë, të transmetojë me besnikëri përmbajtjen e tekstit shqip. Në ndryshim nga dispozitat e përgjithshme, kalimtare dhe përmblyëse që përsëriten shpesh dhe kështu në shumicën e tyre janë tipike, dispozitat më të rëndësishme të legjislacionit përmbajnë urdhra, ndalime, lejime dhe autorizime juridike që nuk janë të zakonshme. Duke qenë se çdo sistem juridik ka traditën e vet të teknikës legjislative dhe mënyrën e vet të shprehjeve normative, këto dispozita kryesisht nuk mund të përkthehen me metodat e linguistikës krahasuese, sepse në këtë rast do të mund të kishim pasoja juridike të padëshiruara dhe të padobishme. Kjo do të thotë që përkthyesi duhet të jetë në gjendje të njohë llojet e dispozitave në gjuhën shqipe dhe të formulojë dispozitat përkatëse në gjuhën angleze që do transmetojnë qartë kuadrin juridik përkatës. Për shembull, një nga dallimet bazë mes gjuhëve juridike shqipe dhe angleze është përdorimi i foljes në kohën e tashme në gjuhën shqipe, ndërkohë që në gjuhën angleze përdoret pjesa foljore *shall* që shpreh një formë urdhërore juridike dhe jo kohën e ardhme. Duke pasur parasysh rolin kyç të dispozitave që kanë karakter urdhërues, ndalues, lejues dhe autorizues, ky manual sjell shembuj praktikë të përkthimit të tyre në gjuhën angleze.

Përkthyesi është përgjegjës për saktësinë e përkthimit. Përmbajtja e tekstit burimor duhet të transmetohet gjithnjë në mënyrë objektive, pra duhet të përkthehet “ajo që është thënë” dhe jo ajo që përkthyesi mendon se “duhej të ishte thënë”. Në rastin kur teksti shqip është i paqartë në kuptimin e tij, atëherë përkthyesi ka për detyrë të kërkojë interpretimin zyrtar. Nëse edhe ky i fundit nuk e sqaron çështjen, atëherë duhet të ruhet dykuptimësia, pra paqartësia në versionin e përkthyer. Përkthyesi duhet të synojë njëvlershmërinë, qartësinë dhe saktësinë dhe madje, nëse është e nevojshme, mund të ndryshojë radhën e fjalëve ose të përdorë konstrukcione sintaksore të tjera, specifike për gjuhën juridike angleze, nëse është e nevojshme. Parimisht sintaksa mund të ndryshohet që përkthimi të jetë në frymën e gjuhës angleze, por vetëm nëse kuptimi dhe raporti logjiko-semantik mbeten të pandryshuar. Një vëmendje të veçantë duhet t’i kushtohet shprehjes së mohimit, për më tepër që gjuha angleze nuk mund të lejojë një numër të madh mohimesh në fjali, kështu që një gjë e tillë mund ta bëjë dispozitën të pakuptueshme ose madje t’i ndryshojë kuptimin. Po ashtu rekomandohet që përkthyesi të mos i shndërrtojë dispozitat negative në pozitive dhe anasjelltas, sidomos kur është fjala për dispozita që përcaktojnë barrën e provës ose faktet që duhet të konfirmohen. Pra, vlen të theksohet se sintaksa mund të ndryshohet, me qëllim që përkthimi të bëhet sa më i kuptueshëm dhe më i qartë.

Ky synim për të përçuar qartësi duhet të realizohet duke shmangur përdorimin e fjalëve zëvendësuese në normat juridike, kështu që kryefjala mund të përsëritet shumë herë më tepër sesa ndodh zakonisht në gjuhën e përditshme. Gjithashtu duhet të kihet parasysh se emrat që në gjuhën shqipe janë në njëjës dhe që nuk e përcaktojnë saktë ndonjë person ose objekt të caktuar, shpesh përkthehen në gjuhën angleze në shumës. Kështu, nevojitet një përvojë e madhe që të përdoret saktë dhe drejt pjesëza e trajtës së shquar *the* në përkthimin në gjuhën angleze. Në fund, duhet të theksohet se përkthyesi nuk ka liri veprimi kur teksti burimor përmban ndonjë citat (referim) të marrë nga një tjetër rregull shqiptar, i cili tashmë është përkthyer. Në këtë rast, përkthyesi ka për detyrë të përdorë përkthimin ekzistues anglisht të tekstit të cituar, qoftë edhe sikur të jetë fjala vetëm për një dispozitë. Kështu duhet vepruar edhe në rastin e emërimit të ligjeve, rregulloreve, vendimeve etj. shqiptare që tashmë janë përkthyer në gjuhën angleze. Pas korigjimit të tyre përfundimtar, të gjitha përkthimet vendosen në internet dhe kështu përkthyesit i lehtësohet puna, nëse ka nevojë për citime, duke e ndihmuar atë për të siguruar konsekuencë gjatë zgjedhjes së termave të barasvlershëm në gjuhën angleze.

2. PASQYRË E SHKURTËR E SISTEMIT JURIDIK TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Hierarkia e legjislacionit shqiptar parashikohet në nenin 4 dhe nenin 116 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Në bazë të tyre, normat ligjore në Republikën e Shqipërisë parashikohen në aktet normative të mëposhtme, të cilat kanë fuqi ligjore në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë:

- a. Kushtetuta;
- b. marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara;
- c. ligjet;
- ç. aktet normative të Këshillit të Ministrave.

Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë	Constitution of the Republic of Albania
Marrëveshje ndërkombëtare të ratifikuara	Ratified International Treaties
Ligj	Law
Akt normativ i Këshillit të Ministrave	Regulation
Vendim i Këshillit të Ministrave	Council of Ministers' Decree

2.1 AKTET NDËRKOMBËTARE

Shqip	English
AKTET NDËRKOMBËTARE	INTERNATIONAL ACTS
Traktat	Treaty
Marrëveshje	Agreement
Marrëveshje kuadër	Framework Agreement
Konventë	Convention
Kartë	Charter
Protokoll	Protocol
Deklaratë	Declaration/Statement
Memorandum Mirëkuptimi	Memorandum of Understanding

Kuti shpjeguese: Cilat janë aktet ndërkombëtare?

Traktati

Për nga kuptimi i përgjithshëm, traktati është një nocion që i mbulon të gjitha llojet e akteve ndërkombëtare me karakter obligues, të arritur në parim në formë të shkruar mes subjekteve ndërkombëtare. Për nga kuptimi i veçantë, traktati nënkupton zakonisht aktet ndërkombëtare “më të rëndësishme”, si për shembull traktatet për paqen, për kufijtë, për miqësinë, për tregtinë e lirë dhe për bashkëpunimin, etj. Në praktikën ndërkombëtare ky term po zëvendësohet gjithnjë e më shumë me terma të tjera.

Marrëveshja

Për nga kuptimi i përgjithshëm, *marrëveshja* është një nocion që i mbulon të gjitha llojet e akteve ndërkombëtare të cilat nuk e përmbushin përkufizimin e traktatit. Për nga kuptimi i veçantë, marrëveshja, në parim, është një akt zyrtar i një niveli më të ulët që rregullon fushat e ngushta të traktatit. Ekziston një tendencë e përgjithshme e përdorimit të termit marrëveshje për traktatet dypalëshe ose shumëpalëshe të kufizuara. Integrimi rajonal ndërkombëtar mbështetet në marrëveshje kuadër të përgjithshme të karakterit juridiko-kushtetues. Ndryshimet dhe plotësimet në këto marrëveshje, si për shembull në rastin e pranimit të shteteve anëtare të tjera, gjithashtu quhen marrëveshje. Aktet që nënshkruhen brenda kuadrit të një marrëveshjeje të karakterit juridiko-kushtetues ose nga organet e institucioneve rajonale quhen zakonisht marrëveshje, në mënyrë që të dallohen nga traktatet bazë (për shembull Traktati i Parisit, Traktati i Romës, Traktati i Amsterdimit, por themi Marrëveshja për Stabilizimin dhe Asociimin mes Republikës së Shqipërisë dhe Bashkimit Europian).

Konventa

Për nga kuptimi i përgjithshëm, *konventa* është një nocion që i mbulon burimet e së drejtës që nuk janë ligje ndërkombëtare, porime të përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare, terma juridike ndërkombëtare ose analiza shkencore dhe didaktike. Përdorimi i termit konventë përfshin të gjitha marrëveshjet ndërkombëtare kështu që në këtë kuptim ky term është i njëjtë me termin traktat. Për nga kuptimi i veçantë, konventa në të kaluarën është përdorur rregullisht për marrëveshjet dypalëshe, kurse sot shërben për traktatet shumëpalëshe zyrtare me një numër më të madh palësh. Konventat zakonisht janë të hapura ndaj të gjithë bashkësisë ndërkombëtare ose numrit më të madh të shteteve. Në shumç raste, marrëveshjet që arrihen nën kujdestarinë e organeve të organizatave ndërkombëtare ose që i kanë miratuar ato, quhen konventa.

Karta

Termi *kartë* nënkupton në mënyrë të veçantë një akt zyrtar dhe formal, për shembull traktati që rregullon një organizatë ndërkombëtare (Karta e Kombeve të Bashkuara, etj.).

Protokolli

Termi *Protokoll* nënkupton akte zyrtare të nivelit më të ulët sesa ato që quhen traktate ose konventa. Ky nocion mbulon një sërë aktesh ndërkombëtare, siç janë aktet që rregullojnë interpretimin e dispozitave bazë që janë rregulluar me traktat, aktet që përmbajnë dispozita zyrtare që nuk janë përfshirë në kuadrin e traktatit ose akte që rregullojnë çështje teknike dhe të zbatimit të dispozitave të vetë traktatit. Gjithashtu, ndonjëherë protokolle quhen edhe ato akte me të cilat plotësohen ose ndryshohen akte të tjera.

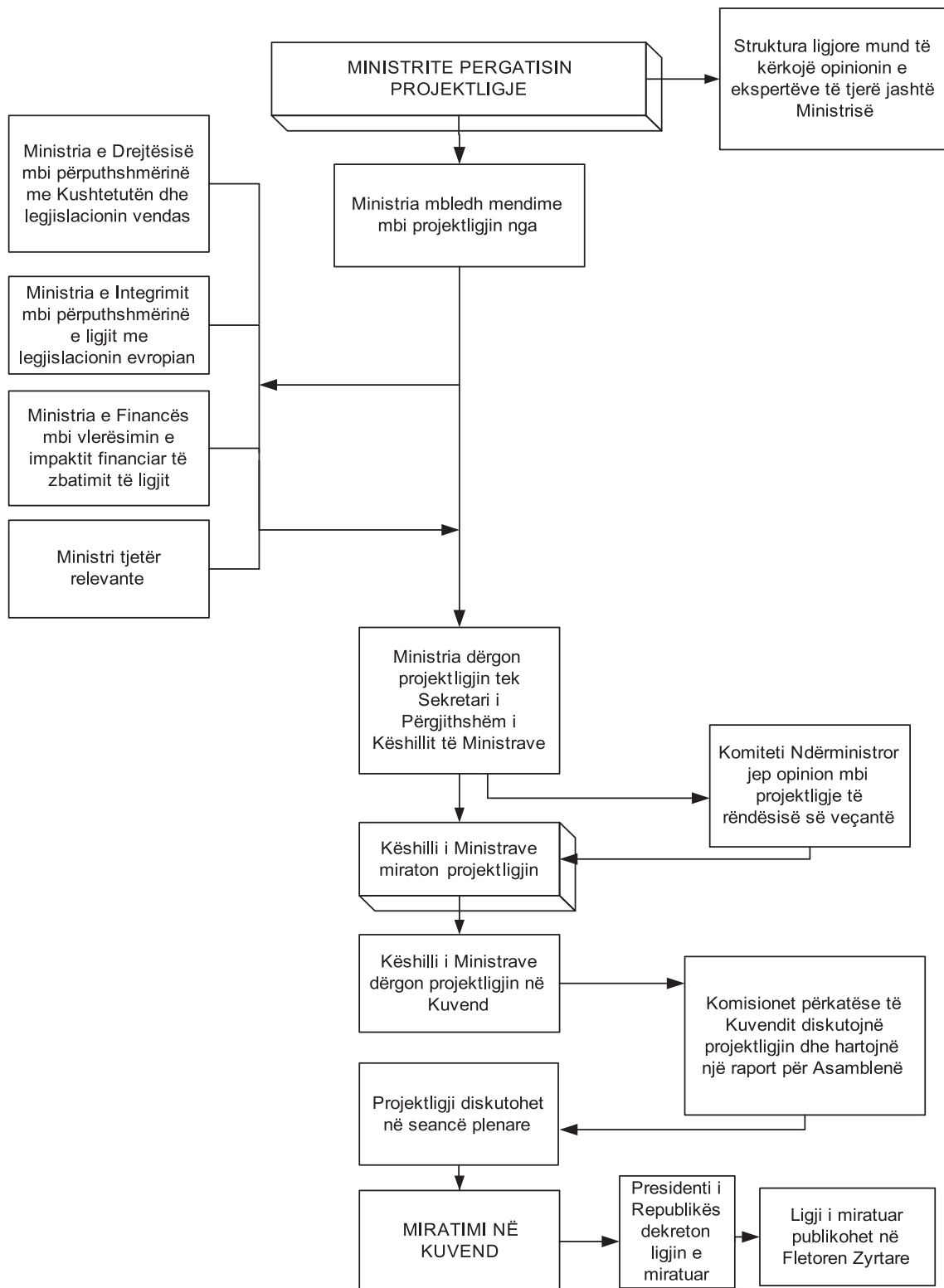
Deklarata

Deklaratë quhen aktet ndërkombëtare të ndryshme që në shumë raste shprehin vullnetin e palëve për akte të natyrës jo obliguese. Megjithatë, deklaratat mund të jenë traktate obliguese, pra karakteri obligues i dispozitave duhet të përcaktohet sipas çdo rasti të veçantë të deklaratës. Deklarata, për shembull, janë aktet e përfshira në traktat për hir të interpretimit ose të argumentimit të dispozitave të traktateve, akte të natyrës jo zyrtare për çështje më pak të rëndësishme etj.

Memorandumi i Mirëkuptimit

Termi *Memorandum Mirëkuptimi* nënkupton akte ndërkombëtare të natyrës më pak zyrtare. Në shpesh raste, ai përdoret për përcaktimin e rregullave operative, duke u mbështetur te marrëveshja kuadër përkatëse ndërkombëtare, por edhe për përcaktimin e çështjeve teknike ose të specializuara të ngushta.

2.1 PROCEDURA E MIRATIMIT TË LIGJEVE TË PROPOZUARA NGA KËSHILLI I MINISTRAVE

2.3 STRUKTURA E LIGJIT

Ndarjet strukturore të ligjit në rend zbritës janë:

1. pjesët
2. titujt
3. krerët
4. seksionet

Struktura-bazë e një teksti ligjor është neni.

Pjesët përbërëse të një neni në rend zbritës janë:

1. numri i nenet
2. paragrafi
3. nënparagrafi
4. nën-nënparagrafi

Pjesët: Këto përdoren zakonisht në rastin e ligjeve më voluminoze, siç janë Kushtetuta ose kodet.

Titujt: Mund të jetë e nevojshme që pjesët e një ligji të ndahen në tituj, për shembull, në rastin e Kodit Civil. Pjesa I është ndarë në "Titulli I", i cili parashikon subjektet e së drejtës civile; "Titulli II", i cili parashikon institutin e përfaqësimit; "Titulli III", që rregullon veprimet juridike etj.

Kreu: Kur kemi ligje të gjata, që përmbajnë më shumë se 15-20 nene. Mënyra më e mirë e organizimit të tyre është bashkimi i neneve me objekte të njëjta, në krerë.

Seksionet: Nenet e një kreu, që kanë objekt të njëjtë, mund të grupohen në seksione.

Tabela XX: Përkthimi anglisht i pjesëve përbërëse të ligjeve

shqip	anglisht
LIGJ	LAW
PJESA	PART
TITULLI	TITLE
KREU	CHAPTER
SEKSIONI	SECTION
Neni	Article
Paragrafi/Pika	Paragraph
Nënparagrafi/Germa	Subparagraph/Point/Indent

Shënim: Gjatë përkthimit të paragrafëve dhe nënparagrafëve duhet ruajtur sistemi i renditjes që është përdorur në versionin shqip. Kur pikat janë renditur me shkronja (a, b, c, ç, d, dh,...) i njëjti sistem duhet përdorur edhe në anglisht, pavarësisht se këto shkronja i mungojnë alfabetit anglez, pra (a, b, c, ç, d, dh,...)

LIGJ¹
PËR TREGTARËT DHE SHOQËRITË TREGTARE

.....
 PJESA I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Pjesa/Part

TITULLI I

DISPOZITA TË ZBATUESHME PËR TREGTARIN
 DHE SHOQËRITË TREGTARE

Titulli/Title

.....

Neni 73

Mënyrat e fitimit dhe kalimit të kuotave

Neni/Article

1. Kuotat e kapitalit të një shoqërie me përgjegjësi të kufizuar e të drejtat që rrjedhin prej tyre mund të fitohen apo kalohen nëpërmjet:

a) kontributit në kapitalin e shoqërisë;

Pika/Paragraph

.....

LIGJ²

PËR TITUJT

.....
 PJESA E PARË

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Kreu/Chapter

.....

KREU III

LLOJET E TITUJVE

.....

Seksioni I

Aksionet

Seksion/Section

Neni 30

Miratimi i prospektit

Prospekti, përpara publikimit ose dorëzimit të tij tek investitorët e mundshëm, paraqitet për miratim pranë Autoritetit. Emetuesi, së bashku me kërkesën për miratimin e prospektit, paraqet prospektin, vendimin për emetimin e titujve, si dhe çdo dokumentacion tjetër, të parashikuar nga ky ligj apo që i kërkohet nga Autoriteti.

Paragrafi 1/Paragraph 1

Prospekti publikohet dhe u jepet investitorëve të mundshëm, vetëm pasi ai të miratohet nga Autoriteti.

Paragrafi 2/Paragraph 2

¹ Nr.9901, datë 14.04.2008

² Nr.9879, datë 21.02.2008

3. ÇFARË PËRCAKTOJNË DISPOZITAT JURIDIKE?

Legjislacioni përmban norma juridike që në parim shprehen dhe hartohen me anë të shumë dispozitave. Dispozita juridike, në shumë raste, është hipotetike, çka do të thotë se raporti mes kryefjalës dhe kundrinorit kushtëzohet nga diçka. Dispozita hipotetike përbëhet nga kushti dhe pasoja. Dispozita hipotetike, në shumë raste, shprehet me fjali kushtore, në të cilën hipoteza ndodhet në fjalinë e varur, ndërsa pasoja në fjalinë kryesore, kështu që raporti bazë logjiko-semantik gjen vend qartë të shprehja :“në qoftë se x, atëherë duhet y”. Pra, për shembull, nëse është shkaktuar dëm, ai që e ka shkaktuar dëmin duhet të paguajë dëmshpërblim. Ekzistojnë shumë mënyra për shprehjen e dispozitave hipotetike të së njëjtës përmbajtje. Për shembull, personi që shkakton dëmin, është i detyruar të paguajë dëmshpërblim.

Shembull 1: Neni 5 i Ligjit nr. 9880 “Për nënshkrimin elektronik”

Nëse transaksioni ligjor është një kontratë atëherë secila prej palëve duhet të nënshkruajë të njëjtin dokument me nënshkrimet elektronike të kualifikuara përkatëse.	If the legal transaction is a contract then each party shall sign the same document with its respective qualified electronic signature.
---	---

Normat juridike ose dispozitat kanë një funksion normativ të përgjithshëm, megjithëse në to ka jo vetëm shprehje normative, por edhe shprehje të tjera treguese dhe përshkruese. Pjesa më e rëndësishme e dispozitës është përmbajtja normative e saj, sepse këtu përcaktohen detyrimet në formën e urdhrave dhe të ndalimeve, si dhe lejet, kompetencat dhe të drejtat. Veç kësaj, ka edhe dispozita që japin përkufizime dhe dispozita që përshkruajnë ndonjë gjendje faktike ose konstatojnë ekzistencën e disa entiteteve, sikurse janë shtetet, organet administrative, etj. Megjithatë, shumica e dispozitave janë norma sjelljeje që urdhërojnë një subjekt të caktuar të bëjë diçka (URDHRI), apo që ia ndalojnë një subjekti të caktuar të bëjë diçka (NDALIMI), apo që e lejojnë një subjekt të caktuar të bëjë diçka (LEJA) ose e autorizojnë një subjekt të caktuar të bëjë diçka (AUTORIZIMI). Për shprehjen e përmbajtjes normative, rol kyç ka folja kryesore e saj.

Gjatë përkthimit të rregullave juridike nga gjuha shqipe në atë angleze, përkthyesi duhet të dallojë, në radhë të parë, se për cilën lloj dispozite bëhet fjalë, dhe, më pas, të formojë anglisht dispozitën përkatëse, e cila do të paraqiste pasojën juridike të dëshiruar. Mirëpo, një dispozitë e caktuar nuk shprehet medoemos në të njëjtën mënyrë në sisteme juridike të ndryshme, kështu që përkthyesi nuk duhet t'i përkthejë rregullat juridike sipas metodave të lingistikës krahasuese. Pra, ai ka për detyrë të mësojë t'i formulojë urdhrat (commands), ndalimet (prohibitions), lejet (permissions), autorizimet (authorizations), të drejtat (rights), përkufizimet (definitions) dhe dispozitat me karakter deklarativ në përputhje me rregullat e gjuhës angleze që ekzistojnë në teknikën legjislative anglo-amerikane ose në teknikën legjislative të Bashkimit Evropian. Në vijim, jepen shpjegime lidhur me përkthimin e llojeve kryesore të dispozitave ligjore.

3.1 DISPOZITAT QË URDHËROJNË (COMMANDS)

Vështirësitë më të mëdha shfaqen gjatë përkthimit të dispozitave që e imponojnë detyrimin në formën e urdhrit, sepse në gjuhën juridike shqiptare shpesh përdoret koha e tashme, ndërsa në atë angleze përdoret folja ndihmëse shall. Duhet të kuptohet se kjo nuk shpreh kohën e ardhshme, por një mënyrë “urdhërore juridike”, e cila, në gjuhën angleze, do të mund të shprehej ndryshe “has a duty to”. Gjithashtu, duhet të theksohet menjëherë se shall përdoret vetëm në pjesën vendimore të dispozitës dhe asnjëherë në hipotezë (shih Shembullin 1). Shprehja e urdhrave me ndihmën e foljes ndihmëse shall është traditë në gjuhën juridike angleze dhe fillimet e mesjetës, kur është përkthyer e drejta romake. Me ndërmarrjen, kohët e fundit, të nismave “Plain English”, “Clarity” dhe “Fight the Fog”, në Bashkimin Evropian po bëhen përpjekje që gjuha legjislative të bëhet më e kuptueshme për njeriun e zakonshëm, kështu që, midis të tjerave, është propozuar që në vend të shall të përdoret must për shprehjen e imperativit në rregullat juridike. Megjithatë, deri tani ky propozim nuk është pranuar gjerësisht në teknikën legjislative të shteteve që i përkasin sistemit juridik anglo-amerikan. Për më tepër, korrektorët juridikë në Bashkimin Evropian

vazhdojnë t'i përmbahen parimit të përdorimit të foljes ndihmëse shall në gjuhën angleze në dispozitat e pjesës qendrore të të gjitha akteve juridike detyruese, si dhe të përdorimit të kohës së tashme në gjuhën franceze. Përdorimi i kohës së tashme në vend të mënyrës urdhërore për shprehjen e një qëndrimi përshkrues është praktikë e zakonshme në shumë sisteme juridike kontinentale, po ashtu edhe në Shqipëri, sikurse duket kjo edhe nga këta shembuj:

Shembull 2: Neni 6, Ligji nr. 10236, dt. 18.2.2010, "Për marrjen në kontroll të shoqërive publike"

Përpara se të bëjë ofertën e marrjes në kontroll, ofruesi njofton me shkrim Autoritetin dhe administratorët e shoqërisë, objekt i ofertës.	Before the takeover bid, the offeror shall notify the Authority and the management of the offeree company in writing.
--	---

Shembull 3: Neni 13, pika 1, ligji nr. 9952, dt. 14.7.2008, "Për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it"

Institucionet shtetërore përgjegjëse e organizatat jofitimprurëse përgatisin dhe e shpërndajnë informacionin, si dhe realizojnë edukimin dhe komunikimin, për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it, në përputhje me pikën 2 të nenit 10 të këtij ligji.	Responsible state institutions and non-profit organizations shall prepare and propagate information and carry out education and communication activities on preventing and controlling HIV/AIDS in accordance with Article 10 (2) of this Law.
--	--

Shprehja e detyrimit me ndihmën e pjesës foljore shall bën të ditur qartë se fjala është për një dispozitë me karakter detyrues. Kjo do të thotë se subjekti, me të cilin ka të bëjë dispozita, duhet të bëjë ose t'i japë diçka një subjekti tjetër; pra nuk ka asnjë paqartësi lidhur me sjelljen në një situatë të tillë. Mosrespektimi ose shkelja e saj sjell si pasojë vendosjen e sanksioneve, si edhe bërjen të pavlefshme të një akti, dokumenti ose veprimi juridik. Kur detyrimi shprehet në formë dëftore tipike të kohës së tashme, ekziston rreziku që kuptimi përshkrues i dispozitave të mos gjejë shprehje, nëse nuk kuptohet nga konteksti. Për këtë arsye, në raste të tilla, ligjvënësi shqiptar përdor shprehje të tilla foljore si "ka për detyrë" ose "duhet".

Shembull 4: Neni 11, ligji nr. 9952, dt. 14.7.2008, "Për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it"

Informimi, edukimi dhe komunikimi për parandalimin dhe kontrollin e HIV/AIDS-it duhet të përmbajnë të dhëna për:	Information, education and communication for preventing and controlling HIV/AIDS shall include:
--	---

Shembull 5: Neni 74, pika 1, Ligji nr. 9154, dt. 06.11.2003, "Për arkivat"

Shërbimi arkivor dhe autoritetet publike krijuese të dokumenteve janë të detyruara:	The Archive Service and public authorities generating any documents shall:
---	--

Vlen të përmendet se Joint Practical Guide e Bashkimit Evropian rekomandon shmangien e përdorimit të kohës së ardhshme në dispozitat juridike në gjuhët angleze dhe franceze atëherë kur kjo është e mundur. E njëjta gjë vlen, si rregull, edhe për normat juridike shqipe, sepse ligjet kanë funksion ekstratemoran (jo-kohor).

Duhet të theksohet se folja ndihmëse angleze should nuk ka kuptim përshkrues dhe, për këtë arsye, nuk përdoret kurrë në dispozitat detyruese. Në rregullat dhe direktivat europiane fjala should përdoret vetëm në preambula dhe kjo në kuptimin "rekomandohet".

Në ndryshim nga kërkohet, përdorimi i foljes modale duhet bën të qartë se mospërmbushja e detyrimit e bën të pavlefshëm aktin, dokumentin ose procedurën përkatëse. Kur dispozita shqip formulohet me duhet, përkthyesi mund të përdorë shall ose must, por megjithatë përparësi ka must. Si rregull, folja ndihmëse must

përdoret për shprehjen e dispozitave, në të cilat ekzekutuesi i veprimit as nuk përmendet dhe as nuk dihet nga konteksti, pra kryesisht në fjalitë vetvetore (apo, passive voice në anglisht). Must gjithashtu përdoret në dispozitat që kërkojnë plotësimin ose përmbushjen e disa kushteve, ndërsa subjekti nuk është qenie e gjallë:

Shembull 6: Neni 17, pika 4, Ligji nr. 10236, dt. 18.2.2010 "Për marrjen në kontroll të shoqërive me ofertë publike"

Shuma minimale e dëmshpërblimit duhet të përcaktohet në dokumentet e themelimit të shoqërisë, objekt i ofertës, dhe nuk duhet të tejkalojë vlerën e kapitalit të kësaj shoqërie shumëzuar me numrin e të drejtave të votës, që kanë aksionet me përparësi.	The minimum amount of compensation must be specified in the acts of association of the offeree company and must not be bigger than the capital of the company multiplied by the number of voting rights assigned to preferential shares.
--	--

Sot nuk ka qëndrim unik për përdorimin e foljes ndihmëse *must* në rregullat juridike në gjuhën angleze. Ndërsa mbështetësit e nismës "Plain English" shprehen në favor të përdorimit të foljes *must* në vend të *shall* në të gjitha dispozitat detyruese, juristët e sistemit juridik anglo-amerikan, në shumicën e tyre, janë kundër këtij përdorimi. Sikurse është thënë tashmë, redaktorët juridikë të Bashkimit Evropian e kanë kundërshtuar propozimin për përdorimin e përgjithshëm të foljes *must*. Përgjithësisht, mund të themi se *must* përdoret në ato dispozita detyruese, në të cilat kërkohet që të përmbushet ose të plotësohet diçka, me qëllim që të prodhohë pasoja juridike. Në tekniken legjislativë anglo-amerikane dispozita të tilla quhen *requirements*, ndërkohë që në gjuhën shqipe nuk bëhet dallim mes *commands* dhe *requirements*, por flitet përgjithësisht për kërkesa ligjore me karakter urdhëruar. Duke pasur parasysh përmbajtjen, nuk është gjithnjë e lehtë të vendoset nëse duhet të përdoret *must* apo *shall*, sepse janë të mundshme rastet kufizuese, sidomos kur është fjala për formalitete procedurale. Në dispozitën pasardhëse, fjalia e parë përcakton natyrën detyruese të procedurës, kurse fjalia tjetër përcakton kushtin që duhet të përmbushet në mënyrë që vendimi të jetë i vlefshëm.

Save as otherwise provided in this Statute, decisions of the Board of Governors shall be taken by a majority of its members. This majority must represent at least 50% of the subscribed capital. (Pika 1 e Nenit 8 "Protokolli për Statutin e Bankës Europiane të Investimeve", Traktatit Themelues i Kushtetutës së Europës).

Sidoqoftë, përdorimi i foljes *must* në përkthim kërkon kujdes. Nëse përkthyesi nuk është i sigurt, duhet të përdorë *shall* në vend të *must*, sepse *shall* mund të përdoret në vend të *must*, ndërsa ende nuk është pranuar gjerësisht që *must* mund ta zëvendësojë gjithnjë *shall*. Duhet të theksohet se koha e tashme përdoret edhe në gjuhën angleze për shprehjen e detyrimeve procedurale në aktet nënligjore, për shembull "*The candidate signs the application*".

3.2 DISPOZITAT QË NDALOJNË (PROHIBITIONS)

Ndalimi është një detyrim negativ që ndalon qartë një subjekt të caktuar të bëjë diçka. Pra, kërkon që një subjekt i caktuar të mos kryejë një veprimtari të caktuar, sepse, në rast të kundërt, mund të paditet, pra të akuzohet dhe të sanksionohet. Për shprehjen e detyrimit për moskryerjen e një veprimtarie të caktuar ("nuk duhet"), më shpesh përdoret forma negative e mënyrës urdhërore *shall not* ose "asnjë person nuk" (për shembull "*No person shall...*") (Kujdes përdorimin e mohimit të dyfishtë!). Kur thuhet qartë se diçka ndalohet ("ndalohet", "është e ndaluar"), kjo përkthehet "*it is prohibited*".

Shembull 7: Pika 1, Neni 32 i Kodit të Familjes dhe Legjisllacionit për Birësimet së Shqipërisë

Asnjëri nuk duhet të nxjerrë përfitime të parregullta financiare ose përfitime të tjera nga veprimtari që lidhen me birësimin jashtë vendit.	No person shall make any unlawful financial gains or any other gains from adoptions abroad.
--	---

Shembull 8: Neni 13 i Kodit të Familjes dhe Legjislacionit për Birësimet së Shqipërisë

Ndalohet martesë midis kujdestarit dhe dhe personit që ndodhet në kujdesin e tij gjatë kohës që vazhdon kujdestaria.	Guardians shall not marry their wards during the term of guardianship.
--	--

Dispozita, me anën e së cilës hiqet një kompetencë, leje ose e drejtë e caktuar, gjithashtu përbën ndalim që shprehet me “nuk mund” ose “nuk lejohet”, pra “*may not*” në anglisht. Dispozita analoge përcaktojnë se një subjekt ose pushtet publik i caktuar nuk ka kompetencë, leje ose të drejtë të bëjë diçka:

Shembull 9: Neni 12, Kodi Civil i Republikës së Shqipërisë

Personi nuk mund të ketë njëkohësisht më shumë se një vendbanim.	A person may not have more than one place of residence at any time.
--	---

Shembull 10: Pika 2, Neni 4, Ligji Nr.10 273, datë 29.4.2010 “Për dokumentin elektronik”

Marrësi, i cili ka pranuar përdorimin dhe qarkullimin e dokumentit elektronik, nuk mund të refuzojë dokumentin elektronik në mënyrë të njëanshme, vetëm për faktin që ai është përgatitur, përdorur dhe qarkulluar në formë elektronike.	Addressees who have recognized the use and circulation of electronic documents may not refuse any electronic documents unilaterally based on the ground that such documents have been prepared, used and circulated electronically.
--	---

Për mohimin e detyrimit të përmbushjes në gjuhën shqipe përdoret “nuk është nevoja” ose “nuk duhet”, ndërsa në gjuhën angleze “need not” ose “no person must”:

Shembull 11: Pika 1, Neni 25, Ligji nr. 9917, datë 19.5.2008 “Për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit”

Subjektet nuk duhet ta përdorin sekretin profesional ose përfitimet prej tij si arsye për mosrespektimin e detyrimeve, që rrjedhin nga ky ligj, kur kërkohet informacion ose kur, në përputhje me këtë ligj, urdhërohet nxjerrja e një dokumenti, që ka lidhje me informacionin.	Subjects must not use any professional secrets or any benefits thereof as reasons for noncompliance with this Law if information is requested or if, in accordance with this Law, the production of any documents in relation to such information is ordered.
--	---

3.3 DISPOZITAT QË LEJOJNË DHE AUTORIZOJNË (PERMISSIONS, AUTHORIZATIONS)

Lejimi shpreh diçka që lejohet qartë, pra diçka që nuk ndalohet. Shpesh përdoret për shprehjen e përjashtimit nga rregullat e përgjithshme të përcaktuara që urdhërojnë ose ndalojnë. Në qoftë se një veprimtari e caktuar lejohet, kjo do të thotë se subjekti, me të cilin ka lidhje dispozita, mund ta kryejë këtë veprimtari të caktuar, por edhe mund të mos e kryejë. Pra, dispozita nuk është detyruese. Sa i përket autorizimit (pra, kompetencës), organi ose personi i autorizuar e kryen një veprimtari të caktuar, sepse për këtë është i autorizuar me ligj dhe kryerja e veprimtarisë, në shpesh raste, konsiderohet e detyrueshme. Hera herës është e vështirë të dallohet lejimi nga autorizimi, por kjo nuk përbën ndonjë problem për përkthyesin, sepse, megjithëse funksionet e tyre janë të ndryshme, në gjuhën angleze përdoret kryesisht *may* për shprehjen e lejimit ose të autorizimit. Lejimi në gjuhën shqipe shprehet me “mund”, “lejohet” ose “është e lejuar”. Në dispozitat procedurale shprehja “është e lejuar” përkthehet “it is admissible”, ndërsa shprehjet “it is permitted” dhe “it is allowed” nuk përdoren në normat juridike në gjuhën angleze. Autorizimi në normat në gjuhën shqipe shprehet me fjalët “është i autorizuar” ose “mund”. Për shprehjen e autorizimit në gjuhën angleze, krahas foljes modale *may*, përdoren edhe shprehjet “is authorised to”, “is empowered to”, si dhe “has the power to”. Në

qoftë se autorizimi është i detyrueshëm, pra nëse kërkon një veprimtari të caktuar, përkthyesi duhet të përdorë foljen modale *shall*, për të cilën kemi folur më lart në këtë material, kur diskutuam për dispozitat përshkruese ose detyruese.

Shembull 12: Pika 1, Neni 4, Ligji Nr.10 253, datë 11.3.2010 “Për gjuetinë”

1. Gjuajtja e individëve të llojeve të ndaluara, përjashtimisht, mund të bëhet në rastet:	1. As a derogation, individuals from prohibited species may be hunted in the following cases:
---	---

Shembull 13: Pika 2, Neni 5, Ligji Nr. 10 216, datë 21.1.2010 “Për detergjentët”

Aplikuesi mund të kërkojë rishikimin e aplikimit për përjashtim pasi ka plotësuar kërkesat e përcaktuara sipas këtij ligji. Mbi bazën e informacionit të siguruar nëpërmjet dosjes teknike të rishikuar, ministria mund të marrë vendimin për ta zgjatur, modifikuar ose hequr përjashtimin.	Applicants may apply for a revision of their applications for exemption after they have complied with the requirements of this Law. Basen on the information contained in the revised technical file, the Ministry may take a decision to extend, modify or revoke an exemption.
--	--

Shembull 14: Pika 2, Neni 20, Ligji Nr.10 197, datë 10.12.2009 “Për fondet e pensionit vullnetar”

2. Veprimtaria e vetme e një shoqërie administruese është administrimi i fondit të pensionit. Autoriteti mund të lejojë dhe të nxjerrë rregullore për kushtet, që duhet të përmbushë shoqëria administruese, në mënyrë që të kryejë veprimtari, të cilat janë të lidhura ngushtë me administrimin e fondit të pensionit, si administrimi i fondeve të investimeve dhe administrimi i asetëve, me kusht që shoqëria administruese të jetë e pajisur me licencën e duhur, për të kryer këto lloje veprimtarish.	2. The only activity a management company shall undertake is the management of pension funds. The Authority is authorized permit and issue regulations on the conditions a management company has to meet to also undertake activities that are closely related to pension fund management, such as the management of investment funds and asset management, provided the management company obtains the appropriate license to conduct such activities.
---	--

3.4 PËRCAKTIMI I DISA TË DREJTAVE

Të drejtat dhe liritë bazë që janë të garantuara në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe shprehen në formën e urdhrave që e detyrojnë shtetin të ofrojë mbrojtjen e caktuar (“Republika e Shqipërisë u siguron ndihmë shtetasve shqiptarë që jetojnë e punojnë jashtë shtetit për të ruajtur e për të zhvilluar lidhjet me trashëgiminë kulturore kombëtare.” / “The Republic of Albania shall protect the rights of its citizens with a temporary or permanent residence outside its borders.” Neni 8, Pika 2, e Kushtetutës) dhe në formën e ndalimeve që e detyrojnë shtetin të mos kryejë veprimtari ose veprime të caktuara (“Censura paraprake e mjeteve të komunikimit ndalohet.” / “Prior censorship of the media is prohibited.” Neni 22, Pika 3, e Kushtetutës). Megjithatë, më shpesh të drejtat përcaktohen në dispozita me anë të shprehjes treguese “ka të drejtë”, pra “has the right to” (“Kushdo ka të drejtë, në përputhje me ligjin, të marrë informacion për veprimtarinë e organeve shtetërore, si dhe të personave që ushtrojnë funksione shtetërore.” / “Everyone has the right, in compliance with the law, to get information about the activity of state bodies, as well as of persons who exercise state functions.” Neni 23 i Kushtetutës). Në norma juridike të tjera, një formë tjetër e shpeshtë për përcaktimin e disa të drejtave në gjuhën shqipe është edhe “ka të drejtë”, ndërsa në gjuhën angleze përdoren “has the right to”, “is entitled to” ose madje “may”.

Shembulli 15: Pika 1, Neni 6 i Kodit të Procedurës Penale

I pandehuri ka të drejtë të mbrohet vetë ose me ndihmën e mbrojtësit. Kur nuk ka mjete të mjaftueshme i sigurohet mbrojtja falas me avokat.	Defendants have the right to self-representation or assistance of defence counsels. If they have insufficient means they are entitled to free legal aid.
---	--

3.5 SHPREHJA E PËRKUFIZIMEVE

Dispozitat që përcaktojnë kuptimin e nocioneve juridike, domethënë përkufizimet ligjore, kanë funksion përshkrues, po të kemi parasysh se autori i përkufizimit normativ krijon kuptime të reja që kanë natyrë detyruese zyrtare. Për këtë arsye, në normat juridike në gjuhën angleze përkufizimet janë shprehur rregullisht me përdorimin e foljes ndihmëse *shall*. Megjithatë, sot për formulimin e përkufizimit, gjithnjë e më shumë, po përdoret koha e tashme si në gjuhën shqipe, ashtu dhe në atë angleze, për shembull: “Termet në këtë Ligj kanë kuptimin e mëposhtëm:”/ “For the purpose of this Law, the following terms mean:”. Për përcaktimin e pjesëve të veçanta të një nocioni ose të elementeve të veçanta të një gjendjeje faktike, pra të kriterit për ekzistencën e një gjendjeje të caktuar, shpesh në gjuhën juridike përdoret “konsiderohet”, pra “is deemed to be”:

Shembull 16: Germa “a”, Neni 3 i Ligjit Nr. 10 263, datë 8.4.2010, “Për përdorimin dhe shfrytëzimin e tokave bujqësore të pakultivuara”

“Tokë bujqësore” ka kuptimin e përcaktuar në pikën 3 të nenit 2 të ligjit nr. 9244, datë 17.6.2004 “Për mbrojtjen e tokës bujqësore”	“Agricultural land” has the meaning specified in Article 2 (3) of Law No. 9244 of 17 June 2004 “On the Protection of Agricultural Land”
--	---

Shembull 17: Paragrafi 4 i Aneksit 1 të Ligjit Nr.9199, datë 26.2.2004 “Për prodhimin, përpunimin, certifikimin dhe tregtimin e produkteve bio”

Mbledhja e bimëve dhe pjesëve të ngrënshme, që rriten në mënyrë natyrale në zona natyrale, pyje dhe zona bujqësore, konsiderohet metodë e prodhimit organik me kusht që:	The harvesting of edible parts and plants which grow naturally in natural areas, forests and agricultural land is deemed to be a method of organic production provided that:
--	--

3.6 DISPOZITAT QË SHPJEGOJNË, PËRSHKRUAJNË OSE KONSTATOJNË

Në normat juridike qëndrimet orientuese dhe përshkruese gërshetohen dhe plotësohen në mënyrë të ndërsjellë. Kështu, ka dispozita të tilla që kanë funksion përshkrues dhe konstatues. Këto dispozita, kryesisht, përshkruajnë një gjendje faktike të caktuar ose konstatojnë ekzistencën e subjekteve, sikurse janë të tilla shtetet, organet administrative, etj. Kuptimi i këtyre qëndrimeve shprehet me anë të pjesëve të foljes me qenë dhe të foljeve që e zëvendësojnë atë, *me ekzistuar, me u ndodhur, me pasur*, etj. Ndërsa më parë në dispozita të tilla, kryesisht, përdorej shall në gjuhën angleze, sot në to, gjithnjë e më shumë, përdoret koha e tashme. Për shembull, në dispozitat për krijimin e një subjekti ose organi në rregullat juridike të mëparshme përdorej “There shall be...”, kurse sot përdoret “There is hereby established...” (psh.: “There is hereby established a corporation” në vend të “There shall be a corporation”).

Megjithatë, përkthyesi duhet të ketë kujdes. Për shembull, “Nuk ka dënim me vdekje” duhet të përkthet “There shall be no death penalty”, sepse kjo përbën ndalim. Sot përdorimi i kohës së tashme është pranuar gjerësisht edhe për formulimin e dispozitave që përcaktojnë fushat e zbatimit të një ligji të caktuar, kështu “*This Law applies*” në vend të “*This Law shall apply*”.

Shembull 18: Pika 1, Neni 1 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë

Shqipëria është republikë parlamentare.	Albania is a parliamentary republic.
---	--------------------------------------

**SHEMBUJ AKTESH SHQIPTARE
TË PËRKTHYERA NË GJUHËN ANGLEZE**

L I G J
Nr.9062, datë 08.05.2003

KODI I FAMILJES

Në mbështetje të neneve 53, 54, 81 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

PJESA E PARË
PARIME TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Martesa, si një bashkëjetesë ligjore, mbështetet në bazën morale dhe juridike të bashkëshortëve, në ndjenjën e dashurisë, respektit dhe mirëkuptimit reciprok, si baza e unitetit në familje. Martesa dhe familja gëzojnë mbrojtjen e veçantë të shtetit.

Neni 2

Prindërit, organet kompetente dhe gjykatat, në vendimet dhe veprimtarinë e tyre duhet të kenë si konsideratë parësore interesin më të lartë të fëmijës.

Neni 3

Prindërit kanë detyrë dhe të drejtë të kujdesen për mirërritjen, zhvillimin, mirëqenien, edukimin dhe arsimimin e fëmijëve të lindur nga martesa ose jashtë martese.

Shteti dhe shoqëria duhet t'u ofrojnë familjeve mbështetjen e nevojshme për të mbajtur në gjirin e tyre fëmijët, për të parandaluar keqtrajtimin dhe braktisjen e tyre, si dhe për të ruajtur qëndrueshmërinë e familjes.

Neni 4

Fëmijët e lindur jashtë martese kanë të njëjtat të drejta dhe detyra si fëmijët e lindur nga martesa.

Neni 5

Çdo fëmijë, për një zhvillim të plotë dhe harmonik të personalitetit, ka të drejtë të rritet në një mjedis familjar, në një atmosferë gëzimi, dashurie dhe mirëkuptimi.

Neni 6

Në çdo procedurë që i përket të miturit, ai ka të drejtë të dëgjohet, në përputhje me moshën dhe aftësinë e tij për të kuptuar, duke ruajtur të drejtën që i japin dispozitat e veçanta që garantojnë ndërhyrjen dhe dhënien e pëlqimit nga ana e tij.

Në rastet kur i mituri kërkon të dëgjohet, kërkesa e tij nuk mund të rrëzohet, veçse

LAW
No. 9062 of 8 May 2003

FAMILY CODE

Pursuant to Articles 53, 54, 81 and 83 (1) of the Constitution of the Republic of Albania, upon the Council of Ministers' proposal,

THE PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF ALBANIA

D E C I D E D:

PART I
General Principles

Article 1

Marriage, as legal cohabitation, rests on the consorts' moral and legal equality, their feeling of love, respect and mutual understanding, as the basis for domestic unity. Marriage and family shall enjoy special protection by the State.

Article 2

Parents, responsible bodies, and courts shall in their decisions and activities consider the best interest of the child as a high priority.

Article 3

Parents have the obligation and the right to look after the upbringing, development, well-being and education of children born in or out of wedlock.
The State and society must provide families with the necessary support to keep their children with them, so that they are not ill-treated and abandoned, and the family stability is retained.

Article 4

Children born out of wedlock shall enjoy the same rights and obligations as those born in the wedlock.

Article 5

In order to have comprehensive and harmonious development of their personalities all children are entitled to growing up in family conditions and in an atmosphere of joy, love, and understanding.

Article 6

In all the procedures involving children, they shall enjoy the right to being heard, according to their age and capacity to understand, including the right recognised under special provisions guaranteeing their intervention and granting of consent.

Where a minor requires to be heard, his/her request cannot be denied, except ...

LIGJ
Nr. 9887, datë 10.03.2008

PËR MBROJTJEN E TË DHËNAVE PERSONALE

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objekti

Ky ligj ka për objekt përcaktimin e rregullave për mbrojtjen dhe përpunimin e ligjshëm të të dhënave personale.

Neni 2
Parim i përgjithshëm

Përpunimi i ligjshëm i të dhënave personale bëhet duke respektuar dhe garantuar të drejtat dhe liritë themelore të njeriut dhe, në veçanti, të drejtën e ruajtjes së jetës private.

Neni 3
Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtme kanë këto kuptime:

1. "Të dhëna personale" është çdo informacion për një person fizik, i cili është i identifikuar ose i identifikueshëm. Elementet, me të cilat realizohet identifikimi i një personi, drejtpërdrejt apo tërthorazi, janë numrat e identitetit ose faktorë të tjerë të veçantë fizikë, psikologjikë, ekonomikë, socialë, kulturorë etj.
2. "Të dhëna sensitive" është çdo informacion për personin fizik, që ka të bëjë me origjinën e tij racore ose etnike, mendimet politike, anëtarësimin në sindikata, besimin fetar apo filozofik, dënimin penal, si dhe të dhëna për shëndetin dhe jetën seksuale.
3. "Kontrollues" është çdo person fizik ose juridik, autoritet publik, agjenci apo njësi tjetër, të cilët, vetëm apo në bashkëpunim me të tjerë, mbajnë, përpunojnë, administrojnë, arkivojnë dhe, për këtë shkak kontrollojnë të dhëna personale.
4. "Subjekti i të dhënave personale" është çdo person fizik, të cilit i përpunohen të dhënat personale.
5. "Përpunues" është çdo person fizik ose juridik, autoritet publike, agjenci ose çdo njësi tjetër, përveç punonjësve të kontrolluesit, që përpunojnë të dhëna për vetë kontrolluesin.
6. "Sistem arkivimi" është grup i strukturuar të dhënash personale, të aksesueshme sipas, të paktën një kriteri specifik.

LAW
No. 9887 of 10 March 2008

ON THE PROTECTION OF PERSONAL DATA

Pursuant to Articles 78 and 83 (1) of the Constitution of the Republic of Albania, upon the Council of Ministers's proposal

The Parliament
of the Republic of Albania

DECIDED:

CHAPTER I
GENERAL PROVISIONS

Article 1
Scope

The scope of this Law is to establish the rules on the protection and legal processing of personal data.

Article 2
General Principle

The legal processing of personal data shall take place by respecting and guaranteeing fundamental human rights and freedoms, and particularly, the right to privacy.

Article 3
Definitions

For the purpose of this law, the following terms shall mean:

1. "Personal data" is any information about a physical person, who is identified or identifiable. The elements which help identify a person, directly or indirectly include the identity numbers, or other specific physical, psychological, economic, social, and cultural factors.
2. "Sensitive data" is any information about natural persons concerning their racial or ethnic origins, political opinions, membership in trade unions, religious affiliation or philosophical belief, criminal records, and information about their health and sexual life.
3. "Screener" is any physical or legal person, public authority, agency or other unit, which, on their own or in collusion with others, keep, process, manage, file, and for that reason, screens personal data.
4. "Subject of personal data" is any natural person, whose personal data are processed.
5. "Processor" is any natural or legal person, public authority, agency or any other unit, except for the screener's employees, who process data for the screener.
6. "Filing system" is a structured set of personal data, accessible at least basen on a specific criterion.

LIGJ
Nr.9901, datë 14.4.2008

PËR TREGTARËT DHE SHOQËRITË TREGTARE

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

PJESA I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

TITULLI I

DISPOZITA TË ZBATUESHME PËR TREGTARIN
DHE SHOQËRITË TREGTARE

Neni 1

Objekti i ligjit, përkufizime, regjistrime të detyrueshme

1. Ky ligj rregullon statusin e tregtarit, themelimin dhe administrimin e shoqërive tregtare, të drejtat dhe detyrimet e themeluesve, të ortakëve dhe aksionarëve, riorganizimin dhe likuidimin e shoqërive tregtare. Shoqëritë tregtare janë shoqëritë kolektive, shoqëritë komandite, shoqëritë me përgjegjësi të kufizuara dhe shoqëritë aksionare.
2. Tregtarët dhe shoqëritë tregtare regjistrohen në Qendrën Kombëtare të Regjistrimit, në përputhje me këtë ligj dhe me ligjin nr.9723, datë 3.5.2007 "Për Qendrën Kombëtare të Regjistrimit", të ndryshuar.
3. Tregtarët dhe shoqëritë tregtare mbajnë libra kontabël, hartojnë e publikojnë të dhënat financiare dhe raportet për gjendjen e ecurisë së veprimtarisë, përfshirë dhe raportet e kontrollit të ekspertëve kontabël të autorizuar në përputhje me ligjin për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare.
4. Nëse nuk parashikohet ndryshe, gjykata e përmendur në këtë ligj është seksioni tregtar i gjykatës së rrethit gjyqësor përkatës, sipas dispozitave të neneve 334 deri në 336 të Kodit të Procedurës Civile.
5. Dispozitat, që kërkojnë dhënie informacioni në faqen e shoqërisë në internet, mund të zbatohen nëpërmjet krijimit të një lidhjeje informatike të drejtpërdrejtë me faqen në internet, ku Qendra Kombëtare e Regjistrimit publikon informacionin për tregtarin apo shoqërinë përkatëse.
6. Në kuptim të këtij ligji, shprehjet në njëjës përfshijnë ato në shumës e anasjelltas, me përjashtim të rastit kur sipas kontekstit të dispozitës rezulton ndryshe. Përemri vetor "ai" përfshin edhe përemrin vetor "ajo" dhe përemri vetor "atë" i nënkupton të dyja gjinitë, me përjashtim të rastit kur sipas kontekstit të dispozitës rezulton ndryshe.

LAW
Nr.9901, date 14.04.2008

ON ENTREPRENEURS AND COMPANIES

Pursuant to Articles 78, 83 Paragraph 1 of the Constitution, upon the Council of Ministers' proposal

THE PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF ALBANIA

DECIDED:

PART I
COMMON PROVISIONS

TITLE I

Entrepreneurs and Companies

Article 1
Scope of the Law, definitions, different registrations

(1) This Law regulates the status of entrepreneurs, the founding and managing of companies, the rights and obligations of founders, partners, members, and shareholders, companies' reorganization and liquidation. Companies are gjenral partnerships, limited partnerships, limited liability companies or joint-stock companies.

(2) Entrepreneurs and companies shall register with the National Registration Centre in accordance with this law and Law No. 9723 of 3 May 2007 on the National Registration Centre, as amended.

(3) Entrepreneurs and companies shall keep books, compile and disclose annual accounts and performance reports including verification of authorized auditors in compliance with Law on Accounting and Financial Statements.

(4) If not provided otherwise, the court referred to in this Law is the competent court in accordance with Articles 334 to 336 of the Civil Procedure Code.

(5) Provisions requiring disclosure of information on a company website may be satisfied by establishing an effective link to the registered information held by the National Registration Centre on the concerned entrepreneurs or companies.

(6) As used in this Law, the singular includes the plural and the plural includes the singular, unless the context otherwise requires. The personal pronoun "he" includes "she" and "it"; and the word "him" includes "her" and "it" unless the context otherwise requires.

Neni 2

Tregtari

1. Tregtari është personi fizik, sipas kuptimit të Kodit Civil, i cili ushtron veprimtari ekonomike të pavarur, që kërkon një organizim tregtar të zakonshëm.
2. Personi fizik, i cili ushtron një profesion të pavarur (si avokat, noter, kontabilist, mjek, inxhinier, arkitekt, artist etj.), vlerësohet tregtar, nëse një ligj i posaçëm i ngarkon këtë status.
3. Personi fizik, i cili ushtron veprimtari bujqësore, blegtorale, pyjore e të ngjashme, vlerësohet tregtar, nëse veprimtaria e tij përqendrohet kryesisht në përpunimin dhe shitjen e produkteve bujqësore, blegtorale, pyjore (agrobiznes).
4. Personi fizik, veprimtaria ekonomike e të cilit, për shkak të vëllimit të tij, nuk kërkon një organizim të zakonshëm tregtar (tregtar i vogël), nuk vlerësohet tregtar e nuk i nënshtrohet këtij ligji. Ministri i Financave dhe ministri përgjegjës për ekonominë, me urdhër të përbashkët, miratojnë pragjet e vëllimit të veprimtarisë, në bazë të të cilave lind detyrimi i regjistrimit si tregtar.
5. Tregtari regjistrohet sipas neneve 28 pika 1 dhe 30 të ligjit nr.9723, datë 3.5.2007 "Për Qendrën Kombëtare të Regjistrimit". Nëse tregtari ka krijuar një faqe në internet, të gjitha të dhënat e njoftuara pranë Qendrës Kombëtare të Regjistrimit publikohen në këtë faqe.
6. Tregtari është i detyruar të ndjekë parimet e ndershmërisë profesionale, të zbatueshme në mjedisin tregtar, ku ai vepron. Tregtari, për detyrimet që rrjedhin nga veprimtaritë e ushtruara, përgjigjet personalisht me të gjithë pasurinë e të drejtat e tij të tashme dhe të ardhshme, përfshirë pasuritë e luajtshme e të paluajtshme, pronësitë industriale e intelektuale, kreditë ndaj të tretëve e çdo të drejtë apo pasuri tjetër, vlera e të cilave mund të shprehet në para.
7. Tregtari e humbet statusin e tij kur pushon ushtrimin e veprimtarisë ose kur është i detyruar ta pushojë atë. Në një rast të tillë ai çregjistrohet nga regjistri, në përputhje me nenet 48 deri në 53 të ligjit nr.9723, datë 3.5.2007 "Për Qendrën Kombëtare të Regjistrimit".

Neni 3

Shoqëritë tregtare

1. Shoqëritë tregtare themelohen nga dy ose më shumë persona fizikë dhe/ose juridikë, që bien dakord për arritjen e objektivave ekonomikë të përbashkët, duke dhënë kontribute në shoqëri, sipas përcaktimeve në statutin e saj. Shoqëritë me përgjegjësi të kufizuar dhe shoqëritë aksionare mund të themelohen edhe vetëm nga një person fizik dhe/ose juridik (shoqëritë me ortak apo aksionar të vetëm).
2. Shoqëritë tregtare duhet të regjistrohen sipas nenit 22 të ligjit nr.9723, datë 3.5.2007 "Për Qendrën Kombëtare të Regjistrimit", si dhe neneve në vijim, sipas formës përkatëse të shoqërisë tregtare.
3. Shoqëritë tregtare fitojnë personalitetin juridik në datën kur kryhet regjistrimi i tyre në Qendrën Kombëtare të Regjistrimit. Shoqëritë përgjigjen me të gjitha aktivet e tyre për detyrimet, që rrjedhin nga veprimtaritë e ushtruara.

Article 2

Entrepreneurs

- (1) An entrepreneur is a natural person, in accordance with the Civil Code definition, whose independent economic activities require an ordinary business organisation.
- (2) A natural person pursuing an independent profession (such as lawyers, notaries, accountants, physicians, engineers, architects, artists, etc.) is deemed to be an entrepreneur if so provided by special laws.
- (3) A natural person conducting agricultural or forestry activities is deemed to be an entrepreneur if he is mainly organizing the processing and sale of agricultural or forestry products (agro-business).
- (4) Economic activities, which, due to their volume, do not require an ordinary business organization (small scale businesses) are not deemed to be entrepreneurs and are not subjected to this law. The Minister of Finance and the minister responsible for economy shall determine by joint regulation the threshold volume of business at which registration as an entrepreneur is required.
- (5) Entrepreneurs shall register under Art. 28 (1) and 30 of Law No. 9723 of 3 May 2007 on the National Registration Centre. In case an entrepreneur has created a website, all data reported to the National Registration Centre shall be placed on that website.
- (6) Entrepreneurs shall apply the standard of professional diligence that their business environment is entitled to expect. They shall be held personally liable for any obligations deriving from their activities with all their assets, including their movables and immovables, intellectual and industrial property, claims, concessions, and any other property the value of which can be expressed in money.
- (7) An entrepreneur shall lose his status once he ceases or is obliged to cease his activities. In this case he will be deleted from the Registry in accordance with Art. 48 to 53 of Law No. 9723 of 3 May 2007 on the National Registration Centre.

Article 3

Companies

- (1) Companies are founded by two or more persons, who agree on achieving joint economic objectives through contributions defined by the articles of association. Limited liability companies and joint-stock companies may also be formed by one person only (single-member company).
- (2) Companies shall register in accordance with Art. 22 and subsequent articles of Law No. 9723 of 3 May 2007 on the National Registration Centre as relevant to the form of company in question.
- (3) Companies shall acquire legal personality on the date of their registration with the National Registration Centre. They shall be liable with all their assets for the obligations deriving from their activities.

REPUBLIKA E SHQIPERISE
KËSHILLI I MINISTRAVE

VENDIM
Nr.96, datë 03.08.2008

PËR AKTIVET NË MBULIM TË PROVIGJONEVE TEKNIKE DHE MATEMATIKE, DHE INVESTIMET E TYRE NGA SHOQËRITË
E SIGURIMEVE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2 të nenit 105 të ligjit nr.9267, datë 29.7.2004 "Për veprimtarinë e sigurimit, të risigurimit dhe të ndërmjetësimit në sigurime dhe risigurime", me propozimin e Ministrit të Financave, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Ky vendim ka për qëllim të përcaktojë:

a) kategoritë e investimeve të aktiveve në mbulim të provigjoneve teknike e matematike;

b) kufijtë maksimalë të lejueshëm të investimit të aktiveve në mbulim të provigjoneve teknike e matematike;

2. Shoqëritë e sigurimit janë të detyruara të mbajnë aktive në mbulim të provigjoneve teknike dhe matematike, jo më pak se vlera bruto e provigjoneve teknike. Aktivët në mbulim të provigjoneve teknike dhe matematike duhet të jenë të kategorizuara dhe të shpërndara në mënyrë, që të mos jenë të lidhura me një lloj të vetëm aktivi apo enti si dhe të mos jenë të lidhura me detyrime të tjera, përveç atyre që rrjedhin nga kontratat e sigurimit.

3. Shoqëritë e sigurimeve të mbulojnë provigjonet e tyre teknike dhe matematike vetëm me kategoritë e aktiveve, të përcaktuara si më poshtë:

a) bono thesari, obligacione, instrumente të tregut të parasë e të kapitalit, që krijohen apo vërtetojnë borxhin, e emtuar dhe të garantuar, nga organet e qeverisjes qendrore në Republikën e Shqipërisë. Me kërkesë të vecantë të shoqërisë dhe me miratim të Autoritetit, shoqëritë e sigurimit mund të investojnë në instrumentat e lartpërmendur të vendeve anëtare të BE-se, SHBA, Japoni si dhe letra borxhi të garantuara nga organizata ndërkombëtare ku Republika e Shqipërisë bën pjesë;

b) të tjera letra me vlerë, letra borxhi me të ardhura fikse e të ardhura të ndryshueshme, të tregtuara në një treg të rregulluar;

c) aksione në fonde investimesh, brenda territorit të RSH;

d) aksione si pjesë të kapitalit të një shoqërie tregtare, të listuar në një treg të rregulluar ligjërisht brenda territorit të Republikës së Shqipërisë;

e) aksione në shoqëri sigurimi dhe shoqëri risigurimi, vetëm me miratim të Autoritetit;

f) toka, ndërtesa dhe të drejta mbi pasuri të patundshme në Republikën e Shqipërisë;

g) kredi individuale hipotekore për apartamente banimi vetëm për punonjësit e shoqërisë së sigurimit;

h) çertifikata depozitash dhe letra të tjera me vlerë, të lëshuara nga banka të licencuara nga Banka e Shqipërisë;

i) para dhe ekuivalentë të saj (të cilat përfaqësojnë mjete monetare në arkë, mjete monetare në bankë dhe depozita me afat maturimi më të vogël se 3 muaj), në banka të licencuara nga Banka e Shqipërisë, me seli në Republikën e Shqipërisë;

REPUBLIC OF ALBANIA
COUNCIL OF MINISTERS

DECREE
No. 96 of 3 August 2008

ON ASSETS COVERING TECHNICAL AND MATHEMATICAL PROVISIONS, AND THEIR INVESTMENT BY INSURANCE
COMPANIES

Pursuant to Article 100 of the Constitution and Article 105 (2) of Law No 9267 of 29 July 2004 "On Insurance and Reinsurance Activities, and Insurance and Reinsurance Intermediation Activities", upon the Minister of Finance's proposal, the Council of Ministers

DECIDED:

1. The purpose of this Decree is to specify:

- a) investment categories for assets covering technical and mathematical provisions;
- b) maximum limits for investing assets covering mathematical or technical provisions;

2. Insurance companies must hold assets to cover their technical and mathematical provisions that cannot be less than the gross amount of technical provisions. Assets covering technical and mathematical provisions must be categorized and distributed in such a way that they are not linked to a single type of assets or entity, and must not be linked to other liabilities except for those deriving from insurance contracts.

3. Insurance companies must cover their technical and mathematical provisions only with the following categories of assets:

- a) Treasury bills, bonds, money and capital market instruments deriving from, or certifying, debt, issued and guaranteed by local governments in the Republic of Albania. After applying with the Authority and receiving its approval, insurance companies may also invest in the abovementioned instruments in EU Member States, USA and Japan, and in debt securities guaranteed by international organizations the Republic of Albania adheres to;
- b) other securities, debt securities with fixed income and variable income, traded on a regulated market;
- c) shares in investment funds in the Republic of Albania;
- d) equity shares of companies listed in a legally regulated market in the Republic of Albania;
- e) shares in insurance companies and reinsurance companies provided this is approved by the Authority;
- f) land, buildings and rights on immovable properties in the Republic of Albania;
- g) individual mortgage housing loans extended only to the staff of the respective insurance company;
- h) certificates of deposit and other securities issued by banks that have been licensed by the Bank of Albania;
- i) cash and cash equivalents (including cash on hand, cash in bank and time deposits with maturity periods of less than 3 months) with banks that have been licensed by the Bank of Albania and the registered offices of which are in the Republic of Albania;
- j) amounts due from reinsurers, which are not pending for more than a year from their accrual;
- k) reinsurers' shares in technical provisions;

- j) shumat që detyrohen nga risiguruesit, që nuk janë pezull më shumë se një vit nga lindja e detyrimit.
- k) pjesën e risiguruesit në provigjonet teknike;
- l) depozita me shoqëri ceduese dhe borxhe të zotëruara nga ato;
- m) shumat, që detyrohen nga policmbajtësit dhe ndërmjetësit, e që rrjedhin nga veprimtaria e sigurimeve të drejtpërdrejta dhe risigurorese, n.q.s nga dita e detyrimit të pagesës nuk kanë kaluar më shumë se 3 muaj, por jo me shume se 20 % e provigjonit të primit të pafutuar;
- n) kërkesëpagesa, që rrjedhin nga pjesët e shpëtuara dhe subrogimet, të cilat nuk janë pezull më shumë se 1 vit;
- o) interesa dhe qera të maturuara, të ardhura të tjera të maturuara dhe shpenzime të parapaguara;
- p) aktive të qendrueshme të trupëzuara, përveç atyre të parashikuara në shkronjën «f» të pikës 3 të kësaj VKM, të vlerësuar në bazë të normave të amortizimit;

Nuk do të konsiderohen aktive në mbulim të provigjoneve teknike për shoqërinë e sigurimit:

- a) Aktivitet që shërbejnë për financimin e kapitaleve të veta të një shoqërie sigurimi, apo të një subjekti tjetër që është objekt kufizimesh rregullative nga një Autoritet Mbikëqyrës, brenda të njëjtit grup kapitali.
- b) Letrat me vlerë të shoqërive të cilat janë filiale, shoqëri mbështetëse, aksionerë, në shoqërinë e sigurimit apo çdo rast tjetër që konsiderohet si palë e lidhur me shoqërinë e sigurimit;

4. Shoqëritë e sigurimit, përta i përket aktiveve dhe investimeve të aktiveve, në mbulim të provigjoneve teknike dhe matematike, mund të investojnë jo më shumë se:

- a) 40 për qind të provigjoneve teknike dhe matematike bruto në letra me vlerë të listuara si dhe letra me vlerë të tregëtuara në një treg të rregulluar dhe pjesëmarrje në fonde investimesh, apo në skemat e investimeve kolektive;
- b) 20 për qind të provigjoneve teknike dhe matematike bruto në Toka dhe Ndërtesa, përfshirë 10 për qind në çdo pjesë toke a ndërtese ose në një numër pjesësh toke apo ndërtesash, afër njëra tjetrës, sa mund të vlerësohen efektivisht një investim;
- c) 5 për qind të provigjoneve teknike dhe matematike bruto në aksione dhe letra të tjera me vlerë të listuara në një treg të licensuar letrash me vlerë, si: aksione, obligacione dhe instrumente të tjera të tregut të parasë dhe kapitalit të së njëjtës sipërmarrje apo hua, dhënë të njëjtit huamarrës. Ky kufi mund të ngrihet në 10 për qind nëse sipërmarrja nuk investon më shumë se 40 për qind të provigjoneve teknike bruto në hua ose letra me vlerë të institucioneve emetuese a huamarrëse, ku në secilën prej tyre ka investuar më shumë se 5 për qind të aktiveve të veta;
- d) 10 për qind të provigjoneve teknike dhe matematike bruto në, letra borxhi, obligacione të garantuara me aktive dhe në aksione që nuk janë të listuara, si dhe të tjera letra me vlerë me të ardhura fikse apo të ndryshueshme, me kusht që investimi i shoqërisë së sigurimit në një subjekt që emeton këto letra me vlerë nuk tejkalon 10 për qind të kapitalit të këtij të fundit;
- e) 5 për qind të provigjoneve teknike dhe matematike bruto në hua të pasiguruara, përfshirë 1 për qind për çdo hua të vetme;
- f) 25 % e vlerës së provigjoneve teknike dhe matematike në shumat që detyrohen nga cesorët, risiguruesit, si dhe pjesa e risiguruesit në provigjonet teknike, në përputhje dhe me pikën 3 (j). Bëjnë përjashtim nga ky kufizim risiguruesit që janë të klasifikuar si BBB- e më lartë nga Standart & Poor;
- g) 3 për qind të provigjoneve teknike bruto në formën e parasë dhe ekuivalentëve të saj;

- l) deposits in ceding companies and debts possessed by them;
- m) amounts due from policyholders and intermediaries deriving from direct insurance and reinsurance activities, if no more than 3 months have passed from the due date, but no more than 20% of the unearned premium provision;
- n) claims deriving from salvaged parts and subrogation that have not been pending for more than a year;
- o) due interests and rents, other due income and advance payments;
- p) tangible fixed assets, except for those provided for in Paragraph 3 (f) of this Decree, valued based on depreciation rates;

The following shall not be considered assets covering technical provisions of insurance companies:

- a) Assets used to finance an insurance company equity or the equity of another entity that is under regulatory restrictions imposed by the Supervisory Authority, within the same equity group;
- b) Securities of companies that are subsidiaries, auxiliary companies or shareholders of the insurance company, or otherwise considered as parties related to the insurance company.

4. Regarding assets covering technical and mathematical provisions and their investment, insurance companies may not invest more than:

- a) 40 percent of their gross technical and mathematical provisions in listed securities and securities traded on a regulated market and shares in investment funds or collective investment plans;
- b) 20 percent of their gross technical and mathematical provisions in land and buildings, including 10 percent in any part of land or building or a number of parts of land or buildings that are sufficiently close to each other to be effectively considered a single investment;
- c) 5 percent of their gross technical and mathematical provisions in shares and other securities listed on a licensed securities market, such as: shares, bonds and other money and capital market instruments of the same undertaking or loans extended to the same borrower. This ceiling may be extended to 10 percent if the undertaking does not invest more than 40 percent of its gross technical provisions in loans or securities of issuing or borrowing institutions, investing more than 5 percent of its assets in each of them;
- d) 10 percent of their gross technical and mathematical provisions in debt securities, secured bonds and shares that are not listed, and other securities with fixed or variable income, provided that an insurance company's investment in an entity issuing such securities does not exceed 10 percent of the equity of the latter;
- e) 5 percent of their gross technical and mathematical provisions in unsecured loans, including 1 percent in each individual loan;
- f) 25 percent of their technical and mathematical provisions in amounts due from ceding companies and reinsurers, and a reinsurer's share in the technical provisions, in accordance with Paragraph 3 (j). This rule shall not apply to reinsurers rated by Standard & Poor as BBB- or above;
- g) 3 percent of their gross technical provisions in the form of cash or cash equivalents;
- h) 5 percent of their gross technical provisions in fixed tangible assets, other than those specified in subparagraph b;
- i) 15 percent of their gross technical provisions in mortgage loans as per the provisions of Paragraph 3 (g), including 5 percent of their net technical provisions in a single loan;
- j) 2 percent of their gross technical provisions in claims deriving from salvaged parts and subrogation, including 1 percent for each individual amount, in accordance with Paragraph 3 (n);

- h) 5 për qind të provigjoneve teknike bruto në aktive të qëndrueshme të trupëzuara, të ndryshme nga ato të përcaktuara në pikën b);
- i) 15 për qind të provigjoneve teknike bruto për kreditë hipotekore, sipas përcaktimit të pikës 3, shkronja g, përfshirë 5 për qind të provigjoneve teknike neto për çdo hua të vetme;
- j) 2 për qind të provigjoneve teknike bruto në kërkesëpagesa që rrjedhin nga pjesët e shpëtuara dhe subrogimet, përfshirë 1 për qind për çdo vlerë individuale, në përputhje me shkronjën n) të pikës 3;
- k) 20 për qind të provigjoneve teknike bruto në depozita me shoqëri ceduese dhe borxhe të zotëruara nga ato;
- l) 5 për qind të provigjoneve teknike bruto në interesa të llogaritur, qira të pagueshme dhe shpenzime të parapaguara;

5. Shoqëritë e sigurimit të cilat janë të licensuara përpara hyrjes në fuqi të këtij vendimi, të përshtasin aktivet në mbulim të provigjoneve teknike e matematike dhe kufijtë e investimit të tyre brenda datës 31.03.2008. Për përshtatjen e aktiveve sipas pikës 4 (b) të këtij vendimi, vetëm për periudhën nga hyrja në fuqi e vendimit deri në 30.06.2008, zbatohet kufiri i sipërm në masën 30% të provigjoneve teknike bruto.

6. Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 268, datë 28.4.2005 "Për përcaktimin e kufijve maksimale të lejueshëm për aktivet dhe investimet e aktiveve, për mbulimin e provigjoneve teknike dhe matematike, nga shoqëritë e sigurimeve", shfuqizohet;

7. Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI

SALI BERISHA

- k) 20 percent of their gross technical provisions in deposits with ceding companies and debts owned by them;
- l) 5 percent of their gross technical provisions in accrued interest, payable rent and advances.

5. Insurance companies that have been licensed prior to this Decree entering into force shall adjust their assets covering technical and mathematical provisions and their investment limits by 31 March 2008. The maximum limit of 30 percent of the gross technical provisions shall be applied to adjust assets in accordance with Paragraph 4 (b) of this Decree only from the effective date of this Decree till 30 June 2008.

6. The Council of Ministers Decree no 268 of 28 April 2005 "On Specifying the Maximum Allowed Limits for Assets Covering Technical and Mathematical Provisions and Their Investment by Insurance Companies" shall be repealed.

7. This Decree shall enter into force after its publication in the Official Gazette.

PRIME MINISTER

SALI BERISHA

Në përputhje me vendimin Nr. 201, datë 29.3.2006 të Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë, PËR DISA NDRYSHIME DHE SHTESA NË VENDIMIN NR.584, DATË 28.8.2003 TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE "PËR MIRATIMIN E RREGULLORES SË KËSHILLIT TË MINISTRAVE", projektaktet shqiptare duhet të shoqërohen, ndër të tjera, edhe nga tabela e përputshmërisë me *acquis communautaire* për projektaktet normative. Më poshtë, jepet modeli në shqip i kësaj tablele, si edhe përkthimi në gjuhën angleze, i cili lipset mbajtur parasysh nga përkthyesi gjatë përkthimit të legjislacionit shqiptar në gjuhën angleze.

Tabela 1 e përputshmërisë duhet të përmbajë:

1. Numrin natyror, titullin e plotë dhe numrin në Fletoren Zyrtare të legjislacionit të BE-së që synohet të përafrohet nga projektakti, subjekti dhe objekti që synon të rregullojë				
2. Titulli i projektaktit (aktit), subjekti dhe objekti që synon të rregullojë				
3. Shkalla e përafrimit				
a	b	c	d	e
Pjesët e legjislacionit të BE-së që përafrohen (neni, paragrafi, çështja) (në disa raste mund të përkruhen citime dhe përmbledhje të <i>acquis</i>)	Parashikimet e projektaktit (aktit) (titulli, seksioni, neni, paragrafi, çështja etj.)	Përputhja e projektaktit (aktit) me legjislacionin e BE-së (i plotë, i pjesshëm ose jo i aplikueshëm)	Arsyet për përputhje të pjesshme	Periodha e parashikuar për arritjen e përputhjes së plotë

1. Natural number, full title and the number of publication in the Official Journal of the E legislation, the subject and the objective of its regulatory scope				
2. Title of the draft legislation and the subject and objective of its regulatory scope				
3. Degree of approximation				
a)	b)	c)	d)	e)
Provisions and parts of EU legislation to be approximated with (article, paragraph, issue) (in some cases quotations and summaries of the <i>Acquis</i> might be given)	Provisions of the draft legislation (title, section, article, paragraph, item, etc.)	Compatibility between the draft legislation with the EU legislation (complies fully, complies in part, not applicable)	Reasons for partial compatibility	Date foreseen to achieve full compatibility.

Tabela 2 e përputshmërisë duhet të përmbajë:

1. Titulli i projektaktit (aktit), subjekti dhe objekti që synon të rregullojë				
2. Numrin natyror, titullin e plotë dhe numrin në Fletoren Zyrtare të legjislacionit të BE-së që synohet të përafrohet nga projektakti, subjekti dhe objekti që synon të rregullojë				
3. Shkalla e përafrimit				
a	b	c	d	e
Parashikimet e projektaktit (aktit) (titulli, seksioni, neni paragrafi, çështja etj.)	Parashikimet dhe kërkesat e legjislacionit të BE-së (neni, paragrafi, çështja)	Përputhja e projektaktit (aktit) me legjislacionin e BE-së (i plotë, i pjesshëm ose jo i aplikueshëm)	Arsyet e përputhjes së pjesshme ose të mospërputhjes	Periodha e parashikuar për arritjen e përputhjes së plotë

1. Title of the draft legislation and the subject and objective of its regulatory scope				
2. Natural number, full title and the number of publication in the Official Journal of the E legislation, the subject and the objective of its regulatory scope				
3. Degree of approximation				
a)	b)	c)	d)	e)
Provisions of the draft legislation (title, section, article, paragraph, issue, etc)	Provisions and demands of EU legislation (article, paragraph, issue)	Compatibility between the draft legislation with the provisions of EU legislation (complies, partially complies, not applicable)	Reasons for partial compatibility or non-compliance	Date foreseen to achieve full compatibility.

FJALORËT

1. TERMAT QË KANË LIDHJE ME PUSHTETIN PUBLIK

Në fjalorët, sipas rendit alfabetik, jepen emërtimet e ministrive dhe të organeve të pushtetit publik, midis të cilëve ka edhe nga ato institucione që sot nuk ekzistojnë më ose u janë ndryshuar emërtimet. Megjithatë, duke qenë se në tekste edhe këto emërtime shfaqen, ato përmenden këtu në mënyrë që emërtimet e tyre të përkthehen njëjloj në anglisht. Ju kujtojmë në mënyrë të veçantë që të ndiqni me kujdes jo vetëm përkthimin e emërimit, por edhe mënyrën e shkrimit, pra përdorimin e germave të mëdha/të vogla, etj. Këto veçanti kanë të bëjnë edhe me emërtimet që kanë lidhje me legjislacionin.

1.1 MINISTRITË

Enti shqiptar	shkurt	Përkthimi në anglisht	shkurt
Qeveria e Shqipërisë	QSH	Government of Albania	GoA
Këshilli i Ministrave	KM	Council of Ministers	CoM
Ministria e Punëve të Jashtme	MPJ	Ministry of Foreign Affairs	MoFA
Ministria e Integritimit	MIE	Ministry of European Integration	MoEI
Ministria e Mbrojtjes	MM	Ministry of Defense	MoD
Ministria e Brendshme	MB	Ministry of Interior	Mol
Ministria e Financave	MF	Ministry of Finance	MoF
Ministria e Drejtësisë	MD	Ministry of Justice	MoJ
Ministria e Ekonomisë, Tregtisë dhe Energjetikës	METE	Ministry of Economy, Trade and Energy	MoETE
Ministria e Bujqësisë, Ushqimit dhe Mbrojtjes së Konsumatorit	MBUMK	Ministry of Agriculture, Food and Consumer Protection	MoAFCP
Ministria e Punëve Publike, Transportit dhe Telekomunikacionit	MPPTT	Ministry of Public Works, Transportation and Telecommunications	MoPWTT
Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta	MPÇSSH	Ministry of Labour, Social Affairs and Equal Opportunities	MoLSAEO
Ministria e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve	MTKR	Ministry of Tourism, Culture, Youth and Sports	MoTCYS
Ministria e Arsimit dhe Shkencës	MASH	Ministry of Education and Science	MoES
Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave	MMPAP	Ministry of Environment, Forestry and Water Administration	MoEFA
Ministria e Shëndetësisë	MSH	Ministry of Health	MoH
Minister Shteti		Minister of State	

1.2 NDARJA ADMINISTRATIVO-TERRITORIALE E NJËSIVE TË QEVERISJES VENDORE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË

shqip	anglisht
Qark	Region
Qarku i Tiranës	Region of Tirana
Rreth	District
Rrethi i Skraparit	District of Skrapar

1.3 VENDET E PUNËS, FUNKSIONET DHE NJËSITË ORGANIZATIVE NË ORGANET E ADMINISTRATËS SHTETËRORE

shqip	anglisht
Ministria	Ministry
Kabineti	Cabinet
Drejtoria	Directorate
Drejtoria e Përgjithshme	Directorate General
Spektori	Unit
Ministër	Minister
Drejtor kabineti	Chief of Cabinet
Këshilltar ligjor	Legal advisor
Këshilltar ekonomik	Economic advisor
Këshilltar për median	Media advisor
Zëdhënës shtypi	Spokesperson
Zëvendësministër	Deputy Minister
Sekretar i Përgjithshëm	Secretary General
Drejtor departamenti	Director of Department
Drejtor i përgjithshëm	Director General
Drejtor drejtorie	Director of Directorate
Specialist	Expert
Shef sektori	Head of unit
Specialist prokurimesh	Procurement expert
Specialiste e arkiv-protokollit	Filing-protocol expert
Këshilli i Komunës	Communal council
Këshilli Bashkiak	Municipal council
Këshilli i Qarkut	Regional council
Kryetari i komunës	Mayor
Kryetari i Bashkisë	Mayor
Kryetari i Këshillit të Qarkut	Head of regional council
Kryesia e Këshillit të Qarkut	Chairmanship of the regional council
Anëtarë të Këshillit Komunal	Members of the communal council
Anëtarë të Këshillit Bashkiak	Members of the municipal council
Sekretari i Këshillit Komunal	Secretary of the communal council
Sekretari i Këshillit Bashkiak	Secretary of the municipal council
Prefekti	Prefect

1.4 INSTITUCIONET PUBLIKE

shqip	shkurt	anglisht	shkurt
Banka e Shqipërisë	BSH	Bank of Albania	BoA
Agjencia për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave	AKKP	Property Restitution and Compensation Agency	PRCA
Zyra për Regjistrimin e Pasurive të Paluajtshme	ZRPP	Immovable Property Registration Office	IPRO
Departamenti i Administratës Publike	DAP	Department of Public Administration	DoPA
Instituti i Statistikës	IS	Institute of Statistics	IS
Drejtoria e Përgjithshme e Doganave	DPD	Directorate General of Customs	DGC
Drejtoria e Përgjithshme e Tatim-Taksave	DPT	Directorate General of Taxes	DGT
Drejtoria e Përgjithshme e Standardizimit dhe Certifikimit	DPSC	Directorate General of Standardisation and Certification	DGSC
Agjencia e Prokurimit Publik	APP	Public Procurement Agency	PPA
Drejtoria e Përgjithshme e Metrologjisë dhe Kalibrimit	DPMK	Directorate General of Metrology and Calibration	DGMC
Drejtoria e Përgjithshme e Patentave dhe e Markave	DPPM	Directorate General of Patents and Trademarks	DGPT
Drejtoria e Akreditimit	DA	Accreditation Directorate	AD
Avokati i Popullit	AP	People's Advocate	PA
Autoriteti i Konkurrencës	AK	Competition Authority	CA
Inspektorati i Kontrollit të Naftës, Gazit dhe Produkteve të Tjera	IKNG	Oil, Gas and other Products Inspectorate	OGI
Agjencia Kombëtare e Energjisë	AKE	National Energy Agency	NEA
Enti Rregullator i Energjetikës	ERE	Energy Regulatory Entity	ERE
Instituti i Studimeve Industriale dhe Projekteve	ISIP	Industrial Research and Design Institute	IRDI
Instituti i Sigurimeve Shoqërore	ISSH	Social Insurance Institute	SII
Instituti i Shëndetit Publik	ISHP	Institute of Public Health	IPH
Agjencia për Inventarizimin dhe Klasifikimin e Pasurive të Paluajtshme	AIKPP	Agency for the Inventory and Classification of Immovable Property	AICIP
Agjencia për Legalizimin, Urbanistikën dhe Integrimin e Zonave Informale	ALUIZI	Agency for the Legalisation, Urbanisation and Integration of Informal Areas	ALUIIA
K Kontrolli i Lartë i Shtetit	KLSH	Supreme State Audit Institution	SSAI
Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare	AMF	Financial Supervisory Authority	FAS
Instituti i Studimit të Tokave	IST	Land Study Institute	LST
Komisioni i Ndhmës Shtetërore	KNSH	State Aid Committee	SAD
Drejtoria e Patentave dhe e Markave	DPM	Patent and Trademark Office	PTO
Drejtoria e Politikave të Ndërtimit	DPN	Directorate of Construction Policies	DCP
Këshilli Kombëtar i Radios dhe Televizionit	KKRT	National Radio and Television Council	NRTC
Drejtoria e Përgjithshme e Sigurisë Ushqimore dhe Mbrojtjes së Konsumatorit	DPSUMK	Directorate General of Food Safety and Consumer Protection	DGFSP
Kuvendi i Shqipërisë		Parliament of Albania	

Albinvest		Albinvest	
Korporata Energjetike Shqiptare	KESH	Albanian Power Corporation	APC
Enti Rregullator i Telekomunikacionit	ERT	Telecommunications Regulatory Entity	TRE
Këshilli i Lartë i Drejtësisë	KLD	High Council of Justice	HCJ
Prokuroria e Përgjithshme		Prosecutor General's Office	
Shkolla e Magjistraturës	SHM	School of Magistrates	SoM
Agjencia Kombëtare e Hidrokarbureve	AKF	National Hydrocarbon Agency	NHA
Qendra Kombëtare Shkencore e Hidrokarbureve	QKSH	National Hydrocarbon Research Centre	NHRC
Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve	DPGJ	Directorate General of Roads	DGR
Drejtoria e Përgjithshme e Ujësjellës-Kanalizimeve	DPU	Directorate General of Water and Sanitation	DGWS
Këshilli i Ministrave	KM	Council of Ministers	CoM
Kapitaneria e Përgjithshme e Porteve	KPP	General Port Authorities	GPA
Agjencia Kombëtare për Shoqërinë e Informacionit	AKSHI	National Agency for Information Society	NAIS
Drejtoria e Politikave të Transportit dhe Postë Telekomunikacioneve	DPTPT	Transport and Post-Telecommunication Policy Directorate	TPTPD
Instituti i Kurrikulave dhe Standardeve	IKS	Institute of Curricula and Standards	ICS
Qendra e Inventarizimit të Pasurive Kulturore	QIPK	Cultural Heritage Inventory Centre	CHIC
Instituti i Arkeologjisë	IA	Institute of Archaeology	IA
Agjencia e Akreditimit të Arsimit të Lartë	AAAL	Higher Education Accreditation Agency	HEAA
Agjencia Kombëtare e Arsimit dhe Formimit Profesional	AKAFP	National Agency of Education and Vocational Training	NAEVT
Agjencia Kombëtare e Turizmit	AKT	National Tourism Agency	NTA
Agjencia e Mjedisit dhe e Pyjeve	AMP	Agency of Environment and Forest	AEF
Akademia e Shkencave	ASH	Academy of Sciences	AS
Galeria Kombëtare e Arteve	GKA	National Art Gallery	NAG
Inspektorati Shtetëror i Punës	ISHP	State Labour Inspectorate	SLI
Inspektorati Sanitar Shtetëror	ISSH	State Sanitary Inspectorate	SSI
Inspektorati i Mjedisit	IM	Environmental Inspectorate	EI
Instituti i Sigurimeve të Kujdesit Shëndetësor	ISKSH	Health Insurance Institute	HII
Këshilli Kombëtar i Punës	KKP	National Labour Council	NLC
Komisioni i Licencimit	KL	Licensing Committee	RPC
Komisioni për Mbrojtjen nga Rrezatimet	KMR	Radiation Protection Committee	RPC
Qendra Arsimore e Trajnimit dhe Kualifikimit	QATK	Training and Qualification Education Centre	TQEC
Qendra Kombëtare Arsimore e Vlerësimeve dhe Provimeve	QKAVP	National Education Assessment and Examination Centre	NEAEC

Qendra Kombëtare e Kontrollit të Barnave	QKKB	National Medicine Control Centre	NMCC
Qendra Kombëtare për Transfuzionin e Gjakut	QKRGJ	National Blood Transfusion Centre	NBTC
Shërbimi Kombëtar i Punësimit	SHKP	National Employment Services	NES
Shërbimi Social Shtetëror	SHSSH	State Social Services	SSS
Zyra Shqiptare për të Drejtat e Autorit	ZSHDA	Albanian Copyright Office	ACO
Zyrat e Shërbimit Turistik	ZSHT	Tourist Service Offices	TSO
Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare	AKEP	Electronic and Postal Communication Authority	EPCA
Inspektorati i Lartë i Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive	ILDKP	High Inspectorate of Asset Declaration and Verification	HIADV
Qendra Kombëtare e Licencimit	QKL	National Licensing Center	NLC

2. TERMA QË KANË LIDHJE ME LEGJISLACIONIN

shqip	anglisht
akt administrativ	administrative regulation
shtojcë	annex (to...)
buxhet shtetëror	state budget
deklaratë	declaration
dekret	decree
dispozita kalimtare dhe të fundit	transitional and final provisions
dispozita të përgjithshme	general provisions
dispozitë	provision
e drejtë publike	public law
gjykim; vendim gjyqësor	judgement, judicial decision, court order
interpretim autoritativ i ligjit	authoritative interpretation of a law
kapitull	chapter
kartë, statut	charter
kontratë	contract
konventë	convention
korrigjim i ligjit për...	corrigendum to the law on...
Kushtetutë	constitution
ligj	law
ligj kushtetues	constitutional act
ligj për disa ndryshime në Ligjin për	law on amendments to the Law on...

marrëveshje	agreement
marrëveshje kuadër	framework agreement
marrëveshje ndërkombëtare	international agreement
memorandum mirëkuptimi	memorandum of understanding (MoU)
ndarje; pjesë; e ndarë	division
nen	article
njohje, pranim me kartë, statut	recognition by charter
njohje, pranim me vendim	recognition by decision
paragraf	paragraph
përfundim	conclusion
peticion	petition
pikë/paragraf	paragraph
pjesë	part
procesverbal	record, minutes
projekt propozim për një ligj projektligj	draft proposal of a law draft-law, bill
projekt-ligji përfundimtar	final bill, final draft law
propozim, mocion	motion
mbrojtje; deklaratë me shkrim e palës mbrojtëse	pleading
nënparagraf	subparagraph
protokoll	protocol
rekomandim	recommendation
rregull; urdhëresë; <i>sh.</i> rregullore; rregulla	regulation
rregullore e brendshme	rules of procedure
seksion	section
shkëmbim i letrave	exchange of letters
shkëmbim i notave	exchange of notes
statut	statute
titull	title
traktat ndërkombëtar	international treaty
udhëzim	instruction
urdhër	order
vendim	decision
vendim kuadër	framework decision
vendim; rezolutë	resolution

3. SHPREHJE DHE FORMULIME JURIDIKE

shqip	anglisht
ekzekutim administrativ (i një vendimi)	administrative enforcement (of a decision)
nëse, me kusht (që)	if, provided, where
nëse rrethanat nuk përcaktojnë ndryshe	unless the circumstances indicate otherwise
ligj, dokument zyrtar	legal act, official document
pavarësisht nga	notwithstanding
pavarësisht nëse	regardless of whether
pa vonesë	without delay
shënim	note
lejohet (<i>kod i procedurës</i>)	to be admissible (<i>procedural law</i>);
lejohet (<i>e drejtë reale</i>)	to be permitted (<i>substantive law</i>)
jam përgjegjës ose i detyruar	to be liable
jam ligjërisht përgjegjës (ndaj dikujt për diçka)	to be liable for; to (liable to sb for sth)
që i nënshtrohet (<i>një detyrimi</i>)	to be liable to (sth)
jam i autorizuar	to be authorised to, be empowered to, have the power to
vendbanim (i përkohshëm)	residence (temporary)
avokat mbrojtës	defence counsel
hiqet e gjitha	be deleted in its entirety
numri i dosjes	file number
gjendja faktike	factual situation
Neni 8 ndryshohet dhe thotë	Article 8 is amended to read
jepet me ligj	conferred by law
jap (<i>një gradë ose titull etj.</i>)	to confer (sth on sb)
autorizimi është dhënë (<i>nga dikush</i>)	authorisation is granted by (sb)
parashtrij kërkesën për fillimin e procedurës për rishikimin e Kushtetutës	to submit a request for constitutional review
dorëzoj, bëj, paraqes një kërkesë	to file, make, submit a request
me kërkesën e	at sb's request/at the request of sb
me kërkesë	by request (of sb)
diskriminim direkt	direct discrimination
veprimtari	activity

objekt	scope, subject matter
shtohet pas fjalëve	is inserted after the words
legjislacion i brendshëm i vendit	domestic legislation
i miratuar, i kaluar (<i>ligji</i>)	adopted, passed
i miratuar (<i>ligj</i>)	passed, enacted
kalon; miratohet; pranohet (<i>një ligj etj.</i>)	to pass, enact
jap një vendim	to issue a decision
nxjerr një vendim	to render a decision
arrij në një vendim, marr një vendim	to arrive at, make, reach, take a decision
dëftesë e dorëzimit (<i>të postës etj.</i>)	delivery note
jap (<i>një shpërblim</i>); (<i>drejt</i>) caktohet me arbitrazh	to award
instancë e dytë (shkalla)	second instance
institucion i shkallës së dytë	second instance institution
bartës/posedues i objekteve, mjediseve ose i tokës	holder / possessor of things, premises or land
Kombësi	ethnicity
duhet, do	shall (<i>used in legislation to express "has a duty to"</i>) must, shall
detyron (ligji)	to oblige (the law obliges sb to do sth)
jam i detyruar; jam i shtrënguar	to be obliged (to do sth)
zyrtar i gjykatës	official of the court
procedurë me dy shkallë	two-instance proceedings
person fizik	natural person
gjobë	fine
kam të drejtë	to have the right to, be entitled to
mbikëqyrje nga inspektorë	inspectional supervision
vendim i inspektimit	inspection decision
institucion	institution
kompetencë ekskluzive/jurisdikcion ekskluziv	exclusive jurisdiction
dokument	document
kryej detyrën	to perform one's duty
marr përsipër një detyrim	to assume, take on an obligation
ndiej një detyrim	to feel an obligation
përbush një detyrim	to discharge, fulfill, meet an obligation
kam (një) detyrim	under (an) obligation
(<i>afati</i>) mbaron; digjet	to expire
referuar/përmendur në paragrafin 1 të këtij neni...	referred to in paragraph 1 of this Article...
pas paragrafit 4 shtohet paragrafi i ri 5 që thotë	after paragraph 4, a new paragraph 5 is added which reads

akt material	substantive act
ligj material/(<i>drejt</i>) e drejtë reale	substantive law
regjistër (i lindjeve, vdekjeve, martesave)	register (of births, deaths, marriages)
akt, dokument, instrument ndërkombëtar	international instrument
opinion	opinion
opinion i ekspertit	expert opinion
Juridiksion territorial; kompetencë territoriale	<i>ratione territori</i> , territorial jurisdiction, territorial competence
autoritete me juridiksion territorial/ autoritete territoriale kompetente	authorities with territorial jurisdiction, territorially competent authorities
kërkesë; lutje	application
bëj (paraqes) një kërkesë	to file, make, put in, send in, submit an application
mund	may
sipas, në përputhje me (<i>fjalët, urdhrin etj.</i>)	accordingly
dispozitat zbatohen në përputhje me...	to apply the provisions accordingly
për arsye (për shkak) të..., në bazë të	on the ground, on the basis
mbi bazën e këtij ligji	by this Act
unifikim, bashkim kombëtar	national affiliation
etni	ethnicity
projekt	draft
kompetent; i aftë; i zoti; (<i>drejt</i>) në gjendje (në moshë) për të trashëguar	competent
autoritet shtetëror kompetent	competent state authority
autoritet ekzekutiv kompetent	competent executive authority
ministri kompetente	competent ministry
autoritet ekzekutiv kompetent	competent administration authority
juridiksion; kompetencë	jurisdiction; competence
zhdëmtoj; dëmshpërblej; kompensoj dëmin	to indemnify, compensate damages
i paguaj shpenzimet dikujt	to reimburse sb for his costs
mbikëqyrje; kontroll; inspektim	supervision
zgjidhje (e mosmarrëveshjes); pajtim; marrëveshje	settlement
çmim	remuneration (financial); award
gjykim; diskrecion	discretion
kompensim dëmi	indemnification, compensation
zbatoj një ligj	to administer, apply, enforce a law
miratoj, kaloj një ligj	to adopt, enact, pass a law
hartoj një ligj	to draft a law
shpall një ligj	to promulgate a law
i bindem një ligji	to obey a law
respektoj; zbatoj një ligj	to observe a law

nëpunës gjykatë	employee of the court
jap një urdhër	to give, hand down, issue an order
zbatoj një urdhër	to carry out, execute an order
u bindem urdhrave	to obey orders
marr urdhra (nga)	to take orders (from)
jap urdhër verbal	to give a verbal order
<i>Fletore Zyrtare e Republikës së Shqipërisë</i>	<i>Official Gazette of the Republic of Albania</i>
titulli i ligjit	title of act
pa cënuar	without prejudice (to)
(afati) nuk mbaron; nuk digjet	does not expire
nuk duhet	shall not (as a legal prohibition)
nuk nevojitet; nuk duhet	need not; must not
nuk ka dënim me vdekje (psh. në Kushtetutë)	there shall be no death penalty
jo kompetent/që nuk ka kompetencë, nuk ka jurisdiksion	lacking competence, lacking jurisdiction
(drejt) nuk duhet; nuk pranohet	may not; it is not admissible
(drejt) i shfuqizuar dhe i paqenë	null and void
(drejt) pavlefshëri; akt i pavlefshëm	nullity
asnjë person	no person
gjobë	fine
i vë një taksë dikujt	to impose, levy a fine on sb
kompensim financiar/shpërblim financiar	monetary remuneration
njoftim	notification
urdhër pezullimi (<i>për një vendim</i>)	stay of execution, stay of enforcement
kam detyrë të...	to have a duty to do sth (detyrim moral ose ligjor)
vë një tatim	to levy a duty on sth
taksë dogane (doganore)	customs duty
i detyrueshëm për (<i>marrëveshja është e detyrueshme për ju</i>)	binding on, upon (<i>the agreement is binding on you</i>)
rishikoj, rishqyrtoj kushtetutshmërinë e një ligji	to review the constitutionality of an act
vlerësim i provës	evaluation of evidence
regjistër hetimi	inquest register
shtyrje e ekzekutimit	postponement of execution, delay of execution
(drejt) vendos; nxjerr një vendim	to rule, find, decide, judge, establish, determine, settle, resolve, pronounce, lay down, adjudge
(drejt) gjykoj; vendos (jap një vendim gjyqësor) për (diçka)	to adjudicate
heq dorë nga të mjetet juridike	to waive all remedies
përcaktoj	to determine, establish, stipulate, lay down, set out
urdhëroj paraburgim	to order custody

përcaktohet me ligj	laid down by law
heqje dorë nga ankesa	waiver of appeal
duke u shmangur nga	by way of derogation from
tërheqja e ankesës	withdrawal of appeal
autorizimi revokohet nga dikush ; autorizimi shfuqizohet nga dikush	authorisation is revoked by sb
prokuror	
avokat që merret kryesisht me punë zyre, këshillon klientët për çështje ligjore, dhe i përfaqëson në çdo gjykatë (drejt) barrister; avokat që përfaqëson klientët në çdo gjykatë (drejt) këshilltar ligjor; avokat këshilltar	attorney-at-law, prosecutor solicitor barrister counsel
i akuzuar	accused (<i>prior to trial</i>)
ligjet e përgjithshme të institucioneve (drejt) shfuqizim (<i>i ligjit</i>)	general legal acts of institutions repeal
shfuqizoj	to revoke, cancel, recall, withdraw, repeal, renounce, quash, rescind, invalidate, annul, retract, nullify, disclaim, declare null and void
vë (nën akuzë) hedh poshtë	to impeach to dismiss
shfuqizoj një dënim me kusht	to revoke a conditional sentence
objekt	scope
përfaqësues i autorizuar ligjor	authorised legal representative
akt organik	organic act
nëse nuk e parashikon ligji	unless provided by law/ that Act
nëse nuk përcaktohet ndryshe	unless other provided
nëse ligji nuk e përcakton ndryshe	unless otherwise provided by law
parime themelore	fundamental principles
kundërshtim	contest
komunikim	communication
ky ligj përcakton, rregullon	this Act regulates
verifikim	verification
Verifikoj	to certify
autorizim (kompetencë)	authority, power, authorisation
autorizoj; lejoj	to authorise,
autorizoj; (drejt) i jap fuqi (dikujt për të ndjekur një çështje);	to empower
person i autorizuar, përfaqësues i autorizuar	authorised person, legal representative
zyrtar i autorizuar	authorised official

deklaratë me shkrim	written statement
njoftim me shkrim	written notification
njoftohet me shkrim	to notify in writing
me të drejtën e mbikëqyrjes	by right of supervision
me të drejtën e funksionit zyrtar, pozitës zyrtare	<i>ex officio</i> ; by virtue of the office
rregullohet më pas	shall be further regulated
bërës, autor (<i>i një krimi</i>)	perpetrator
(<i>drejt</i>) shkelës (<i>i ligjit</i>); kundërvajtës; (<i>drejt</i>) fajtor; kriminel; krim	offender
paraqes një aktakuzë (<i>drejt</i>) fajësoj; akuzoj	to hand up, issue, present an indictment to indict
objekt (<i>mosmarrëveshje</i>)	subject to (<i>the disagreement</i>)
i varur; i nënshtuar (<i>i nënshtrohet ligjeve të natyrës</i>)	subject to (<i>the laws of nature</i>)
i varur; i kushtëzuar (<i>me pëlqimin tuaj</i>)	subject to (<i>your consent</i>)
që e zë (e kap) (<i>ligji etj.</i>) ((<i>veprimin</i>) që e zë <i>ligji ushtarak</i>)	subject to (<i>military law</i>)
paraqet një ankesë	to bring, file, lodge, make, register a complaint
marr masa	to take measures
veproj lidhur; bëj ç'duhet bërë	to take action on sth/sb
rregulla nënligjore	subordinate regulations / legislation (<i>kuptim i gjërë</i>)
nis procedurën ligjore kundër	to conduct; initiate; institute proceedings against
nis procedurën për rishikimin e kushtetutës	to initiate constitutional review
nis procedurën për mosmarrëveshjen administrative	to initiate / institute administrative dispute
objekti i zbatimit	scope of application
ndihmë	aid, assistance
ligj i veçantë	special law; <i>lex specialis</i>
zotësi; aftësi ligjore	legal capacity
zotësi, aftësi për të lidhur kontratë	capacity to contract
përcaktoj një kusht; vë kusht; kushtëztoj; parashikoj	to stipulate
procedurë	procedure, proceedings
procedura e ekzekutimit, zbatimit	enforcement procedure
çështje procedurale, e procedurës	procedural matters
legjislacion procedural, i procedurës	procedural law
zotësi, aftësi e plotë ligjore	full legal capacity
zotësi, aftësi e plotë për të lidhur kontratë	full capacity to contract
plotësisht i zoti, i aftë	fully capable
i besoj; i ngarkoj (<i>dikujt diçka</i>); lë në dorë të (<i>dikujt</i>)	to entrust sb with sth

të drejtat dhe detyrimet	rights and duties / obligations
të drejta të përcaktuara me ligj	rights laid down by law
person ligjor	legal person
ndihmë ligjore	legal aid
pasojë ligjore	legal consequences
mjet juridik	legal redress; legal remedy
status ligjor	legal status
efekt ligjor (<i>i diçkaje</i>)	legal effect (of sth)
e drejtë e pronësisë	right of ownership
e drejtë e apelit, ankimit	right of appeal (on sth)
në kohën e duhur	in due time
vendim i formës së prerë, i paapelueshëm	judgment with final force and effect, non-appealable, <i>res judicata</i>
vendbanim i përhershëm	permanent residence
lëndë; çështje; subjekt	matter
(<i>drejt</i>) çështje gjyqësore; gjyq; proces gjyqësor	case no...
parashikuar, përcaktuar (<i>me ligj</i>)	provided, prescribed
ndërprerje procedurë, pezullim i procedurës	stay of proceedings
(<i>drejt</i>) kundërvajtje	minor (petty) offence
(<i>drejt</i>) shkelje; kundërvajtje	misdemeanour
(<i>drejt</i>) krim	high misdemeanour
akuzë; denoncim për kundërvajtje	minor charges
urdhër arresti për shkelje, kundërvajtje	minor offence warrant
sipas nenit, në përputhje me nenin, në bazë të nenit	pursuant to Article
propozim	proposal
zbatoj	to apply, carry out, implement, execute; enforce
vlen; bën; është i vlefshëm; gjen zbatim	to apply to
i zbatueshëm; praktik	applicable
(<i>Ligji etj.</i>) zbatohet; vihet në jetë	applies; shall apply
komunikim	communication
masa shtrënguese	coercive measures
masa zbatuese	enforcement measures
taksë; tarifë; çmim	fee
mbaj nën arrest dikë	be take sb into custody
(<i>drejt</i>) kujdestar, agjent i përkohshëm, përfaqësues i auorizuar i përkohshëm ligjor	temporary proxy, authorised legal representative
vendim i përkohshëm	interim decision

njohje; pranim; njohje zyrtare; vërtetim	recognition
njoh ligjërishit (<i>një shtet etj</i>); pranoj; pohoj; vlerësoj; miratoj; i jap leje të flasë (<i>dikujt</i>)	to recognise
paaftësi; pazotësi për të ngritur padi dhe për t'u paditur	incapacity to sue and be sued
paaftësi; pazotësi për të vepruar si palë	incapacity to act as a party
aftësi; zotësi për të ngritur padi dhe për t'u paditur	capacity to sue and be sued
aftësi; zotësi për të vepruar si palë	capacity to act as a party
tekst i rishikuar	revised text
ndjekje ligjore e veprave penale	prosecution of criminal offences
ndjekje ligjore për vepra penale	prosecution for criminal offences
shkelje e trafikut	traffic violation
(<i>drejt</i>) dispozitë; kusht; parashikim; nen; klauzolë (<i>e kontratës etj.</i>)	provision
rregull; normë; ligj; rregullore; rregulla; statut	rule
(<i>sh</i>) rregullore; rregulla	regulations
legjislacion në proces	pending legislation
dispozita për organizimin e një autoriteti	provisions on the organisation of an authority
rregullore të mbështetura në ligj	regulations based on law
siç e parashikon (<i>rregulli</i>)/siç e parashikon (<i>ligji</i>)	duly, as prescribed
rregulla, legjislacioni që zbatohen/ zbatohet (<i>në kuptimin e përgjithshëm</i>)	implementing regulations / legislation
ndiqet procedurë (<i>në kuptimin: ndiqet procedurë administrative</i>)	to follow the procedure
Shkallë e parë	first instance
vendim i shkallës së parë	first-instance decision
prokurë	power of attorney
në interes të mbrojtjes së të drejtave	in the interest of safeguarding rights
autoritete policore	police authorities
vendos, marr vendim	to decide, make a decision, reach a decision, come to a decision, determine; settle, conclude, resolve; find for
vendos (diçka; të bëj diçka; për diçka; kundër diçkaje; për dikë; mes dy a më shumë gjërave)	to decide (sth; to do sth; on sth; against; for; between)
vendim (në mosmarrëveshjen administrative)	(administrative) decision
vendim në apel	decision under appeal
vendim që përcakton...	decision ruling that...
urdhër me vendim	order by decision
me vendim të	by decision of ...
afat	time limit, deadline
procedurë e drejtëpërdrejtë (e shpejtë)	summary procedure
akte zyrtare	official records
vëzhgime zyrtare	official observations

person zyrtar	officer
gazetë zyrtare	official paper
konsiderohet; gjykohet	to be considered as, deemed to be
dënim me vdekje	death penalty, capital punishment
dosje	file
dosja e çështjes	case file
mosmarrëveshje	dispute
(drejt) zotësi (<i>për të gjykuar</i>)	capacity
paragrafi i 2-të hiqet	paragraph 2 is deleted
vendoset presje dhe shtohen fjalët	a comma is inserted and is followed by the words
hyrje në fuqi	entry into force
pas hyrjes në fuqi të këtij Urdhri...	by virtue of the entry into force of this Order...
hyn në fuqi	to enter into force
kompetencë reale	<i>ratione materiae</i> , subject-matter jurisdiction
kompetenca të gjyqësorit	judiciary powers
pushtet gjyqësor	judiciary
pëlqim (<i>i palëve</i>)	consent (by parties)
miratim i Kuvendit	approval by Parliament
në përputhje me ligjin	in accordance with the law
i ligjshëm	lawful
në mënyrë të ligjshme; ligjërisht; me ligj	lawfully
konflikt kompetencash	conflict of jurisdiction
në kundërshtim me	contrary to
organ	body
ankues; paditës; palë paditëse	plaintiff
më poshtë	hereinafter
me qëllim të mirë, në mirëbesim, autentik	in good faith, <i>bona fide</i>
brenda kufijve të kompetencave	within the limits of one's powers, <i>intra vires</i>
në afatin e caktuar	within the specified time / prescribed time limit
në përputhje me dispozitat të posaçme	in compliance with special provisions
brenda kufijve të jurisdiksionit dhe objektivit	within the limits of their jurisdiction and scope
përputhet plotësisht me	fully comply with
në përputhje me dispozitat e Nenit...	in accordance with the provisions of Article ...; pursuant to Article ...
në kuptimin e...	in terms of ...
në kuptimin e nenit 7, paragrafi 2	within the meaning of the second paragraph of Article 7
për qëllimin e kësaj Direktive	for the purpose of this Directive
për qëllimin e këtij ligji; në kuptimin e këtij ligji (<i>në varësi të kuptimit</i>)	for the purpose of this Act; within the meaning of this Act

në kuptimin e paragrafit 1 të këtij neni...	within the meaning of paragraph 1 of this Article...
anulim	annulment
shfuqizoj plotësisht (<i>një ligj etj.</i>)	to abolish
prapësoj një vendim; anuloj një vendim	to overrule; reverse a decision
në vend të...	in lieu of...
taksë administrative	administrative fee
procedurë administrative	administrative procedure
mosmarrëveshje administrative (mund të nisë procedurë)/mund të nisë procedura për	administrative dispute (may be initiated / instituted)
udhëzim për mjetin juridik	instruction on legal redress / legal remedy
rregullohet me ligj	to regulate by law
numër i regjistrimit	register number, reg. no
padi kushtetuese	constitutional complaint
kushtetueshmëri	constitutionality
dënim me kusht	conditional sentence
i miratuar (paraprakisht)	subject to (prior) approval by
sipas kushteve të përcaktuara	subject to the conditions stated
në fuqi	to be valid, lawful, legal, binding, effective, in force
trup gjykues me pesë anëtarë	panel of five judges
dora vetë	<i>manu propria</i> (m.p.); personally signed
duke patur parasysh	taking into consideration, must thereby consider, having regard to
ndalohet	it is prohibited
pezulloj ekzekutimin e vendimit	to suspend execution of the decision
rezervoj të drejtën	to reserve the right
kërkesë	claim; application; request; motion
kërkesë për rishikim gjyqësor	request for judicial review
shprehje mirënjohjeje	expression of gratitude
përfshirës	inclusive; until (and including)
ligj/ligj për...Law/Law on....
ligji zbatohet	the act applies
ligjshmëria	legality
lejohet me ligj; pranohet me ligj	permitted by law; admitted by law
ligji parashikon	provided by law
përfaqësuesi ligjor i palës	legal representative of the party
autorizim ligjor	statutory authorisation
zëvendësohet me fjalët	is replaced by the words

statuti për kufizimin	statute on limitation
do të thotë/ështëmeans/is...(in definitions)
ankesë	appeal; complaint
ankesa nuk pranohet	appeal not admitted
procedurë ankimore	appellate proceedings
ankesë kundër	appeal against
procedurë e përshpejtuar	expedited proceedings

4. TERMAT QE KANE LIDHJE ME BISEDIMET PER ANETARESIM NE BASHKIMIN EUROPIAN

anglisht	shqip
accession negotiations	bisedime për anëtarësim
analytical examination of the EU <i>acquis</i>	shqyrtim analitik i <i>acquis</i> së BE-së
bilateral intergovernmental conference	konferencë dypalëshe ndërqeveritare
explanatory phase	fazë shpjeguese
screening	vlerësim paraprak
screening and assessment of the degree of harmonisation of the national legislation with the EU <i>acquis</i>	vlerësim paraprak i shkallës së përshtatjes të legjisllacionit kombëtar me <i>acquis</i> e BE-së
Screening Report	Raport për vlerësimin paraprak
benchmarks for the opening of the chapter	kriteret për hapjen e kapitullit
benchmarks for the closure of the chapter	kriteret për mbylljen e kapitullit
general remarks	vërejtje të përgjithshme
Free movement of goods (Chapter 1)	Lëvizja e lirë e mallrave (Kapitulli 1)
Freedom of movement for workers (Chapter 2)	Lëvizja e lire e punëtorëve (Kapitulli 2)
Right of establishment and freedom to provide services (Chapter 3)	E drejta e vendosjes dhe dhe liria e ofrimit të shërbimeve (Kapitulli 3)
Free movement of capital (Chapter 4)	Lëvizja e lirë e kapitalit (Kapitulli 4)
Public procurement (Chapter 5)	Prokurimi publik (Kapitulli 5)
Company law (Chapter 6)	Ligji për shoqëritë tregtare (Kapitulli 6)
Intellectual property law (Chapter 7)	Ligji për pronësinë intelektuale (Kapitulli 7)
Competition policy (Chapter 8)	Politika e konkurrencës (Kapitulli 8)
Financial services (Chapter 9)	Shërbime financiare (Kapitulli 9)
Information society and media (Chapter 10)	Shoqëria e informacionit dhe mediat (Kapitulli 10)
Agriculture and rural development (Chapter 11)	Bujqësia dhe zhvillimi rural (Kapitulli 11)

Food safety, veterinary and phytosanitary policy (Chapter 12)	Siguria e ushqimit, politika veterinare dhe fitosanitare (Kapitulli 12)
Fisheries (Chapter 13)	Peshkimi/të drejtat e peshkimit (Kapitulli 13)
Transport policy (Chapter 14)	Politika e Transportit/për Transportin (Kapitulli 14)
Energy (Chapter 15)	Energjetika (Kapitulli 15)
Taxation (Chapter 16)	Tatimi (Kapitulli 16)
Economic and monetary policy (Chapter 17)	Politika ekonomike dhe monetare (Kapitulli 17)
Statistics (Chapter 18)	Statistikat (Kapitulli 18)
Social policy and employment (Chapter 19)	Politika sociale dhe punësimi (Kapitulli 19)
Enterprise and industrial policy (Chapter 20)	Politika e ndërmarrjeve dhe e industrisë (Kapitulli 20)
Trans-European networks (Chapter 21)	Rrjetet Ndëroepiane (Kapitulli 21)
Regional policy and coordination of structural instruments (Chapter 22)	Politikë rajonale dhe bashkërendim i instrumenteve strukturore/dokumenteve për strukturat (Kapitulli 22)
Judiciary and fundamental rights (Chapter 23)	Gjyqësori dhe të drejtat themelore (Kapitulli 23)
Justice, freedom and security (Chapter 24)	Drejtësia, liria dhe siguria (Kapitulli 24)
Science and research (Chapter 25)	Shkenca dhe kërkimi (Kapitulli 25)
Education and culture (Chapter 26)	Arsimi dhe kultura (Kapitulli 26)
Environment (Chapter 27)	Mjedisi (Kapitulli 27)
Consumer and health protection (Chapter 28)	Mbrojtja e konsumatorit dhe e shëndetit (Kapitulli 28)
Customs Union (Chapter 29)	Bashkimi Doganor (Kapitulli 29)
External relations (Chapter 30)	Marrëdhëniet e jashtme/me jashtë (Kapitulli 30)
Foreign, security and defence policy (Chapter 31)	Politika e jashtme, e sigurisë dhe e mbrojtjes (Kapitulli 31)
Financial control (Chapter 32)	Kontroll financiar (Kapitulli 32)
Financial and budgetary provisions (Chapter 33)	Dispozita financiare dhe buxhetore (Kapitulli 33)
Institutions (Chapter 34)	Institucionet (Kapitulli 34)
Other issues (Chapter 35)	Çështje të tjera (Kapitulli 35)
Mission of the Republic of Albania to the European Union	Misioni i Republikës së Shqipërisë pranë Bashkimit European
Head of Mission of the Republic of Albania to the European Union	Kryetari i Misionit të Republikës së Shqipërisë pranë Bashkimit European
members of the Negotiating Team in charge of individual chapters	anëtarët e Ekipit Negociator përgjegjës për kapituj të veçantë
State Delegation for Negotiations on the Accession to the European Union	Delegacioni Shtetëror për Negociatat mbi Anëtarësimin në Bashkimin European
Head of the State Delegation	Kryetar i Delegacionit Shtetëror
Deputy Head of the State Delegation	Zëvendëskryetari i Delegacionit Shtetëror

Negotiating Team	Ekipi Negociator
negotiating structure	Strukturë negociuese
Chief Negotiator	Kryenegociator
Head of the Working Group	Kryetari i Grupit të Punës
Secretary of the Negotiating Team	Sekretari i Ekipit Negociator
Secretariat of the Negotiating Team	Sekretariati i Ekipit Negociator
working groups for the preparation of negotiations on the individual chapters of the EU <i>acquis</i>	grupet e punës për përgatitjen e bisedimeve për kapituj të veçantë të <i>acquis</i> së BE-së
negotiating positions	Pozicione negociuese
co-competent authority	autoriteti bashkëkompetent
implementation deadline	afati i zbatimit
co-competent authority	autoriteti bashkëkompetent
Pre-Accession Assistance	Mbështetje Para Aderimit (IPA)
EU <i>acquis</i>	<i>Acquis e BE-së</i>
to transpose	përafroj
transposing the EU <i>acquis</i>	përafrimi i <i>acquis</i> së BE-së
accepting the EU <i>acquis</i>	pranimi i <i>acquis</i> së BE-së
accession partnership	partneritet në procesin e pranimit
Stabilisation and Association Process (SAP)	Procesi i Stabilizimit dhe i Asocimit (PSA)
implementation deadline	afati i zbatimit
directly/indirectly applicable	drejtpërdrejt/jo drejtpërdrejt i/e zbatueshme
Albania Progress Report (issued by the European Commission)	Raport Progresi për Shqipërinë (që bën Komisioni European)
strengthening administrative capacity	forcimi i kapaciteteve administrative
comments and recommendations	komente dhe rekomandime
European Commission Opinion on the Application of Albania for Membership of the European Union	Opinion i Komisionit European për Kërkesën e Shqipërisë për Anëtarësimin në Bashkimin European
National Plan for the Implementation of the SAA (NPISAA)	Plani Kombëtar për Zbatimin e MSA-së (PKZMSA)
non-binding	jo i detyrueshëm
not aligned with	jo i përputhur me
competent authority	autoritet kompetent
justified recommendation	rekomandim i argumentuar
binding	i detyrueshëm
upon accession of the Republic of Albania to the EU	Pas anëtarësimit të Republikës së Shqipërisë në BE

the provisions of Directive.... will be transposed into Albanian legislation	dispozitat e Direktivës.... do të përfaqshohen me legjislacionin shqiptar
Stabilisation and Association Agreement (SAA)	Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit (MSA)
implementation capacity	kapacitetet zbatuese
European citizenship	Qytetaria Evropiane
Treaty of the European Union (TEU)	Traktati i Bashkimit Evropian (TBE)
Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)	Traktati për Funkcionimin e Bashkimit Evropian (TFBE)
Treaty of Accession of the Republic of Albania to the European Union	Traktati për Anëtarësimin/Pranimin e Republikës së Shqipërisë në Bashkimin Evropian
Technical Assistance Information Exchange Office (TAIEX)	Zyra e Shkëmbimit të Informacionit mbi Asistencën Teknike (TAIEX)
aligned/in line with	përshtatur, harmonizuar (me), në përputhje me
alignment of Albanian legislation with the EU <i>acquis</i>	përshtatja, harmonizimi e legjislacionit shqiptar me <i>acquis e BE-së</i>
the majority of the provisions of Directive... have been incorporated into the Law on...	shumica e dispozitave të Direktivës... janë përfshirë në Ligjin për ...
candidate country	vend kandidat
potential candidate country	vend potencial kandidat
accessing country	vend kandidat për t' u pranuar

**ENGLISH STYLE GUIDE
FOR
ALBANIAN LEGISLATION**

1. SPELLING

1.1 CONVENTIONS

British spelling and usage

Give preference in your work to British English usage. Where there is a choice, spelling should follow the first entry in the *Oxford English Dictionary*. Influences are crossing the Atlantic in both directions all the time (the spellings *program* and *disk* have become required British usage in data processing, for example).

Words that end in -ise/-ize

Both spellings are correct in British English. However, the -ise form is much more common. When translating Albanian legislation, the -ise form should be used.

Words that end in -yse/-yze

The -yse form for such words as *paralyse* and *analyse* is the only correct spelling in British English.

Digraphs

Keep the digraphs in *aetiology*, *caesium*, *foetus*, *oenology*, *oestrogen*, etc. (*etiology*, etc., are US usage), but note that a number of such words (e.g. *medieval*) are now normally spelt without the digraph in British English.

Words with -ct/-x

In *connection*, *reflection*, etc. use -ct. But note *complexion* and *flexion*, some of the feë words ending in -exion.

Metric units

Write *gram*, *kilogram*, *litre*, *metre* (not *kilogramme*, *liter*). However, use *tonne* not *ton* (*ton* refers to the non-metric measure). Write *metre* for the unit of length, *meter* for measuring instruments.

Programme vs. program

Use *program* for computer softWare, *programme* elsewhere.

Plurals

For plurals of words of Latin origin, follow the list below:

addendum	addenda
apparatus	apparatus
appendix	appendices (books); appendixes (anatomy)
bacillus	bacilli
bacterium	bacteria
consortium	consortia
corrigendum	corrigenda
criterion	criteria
curriculum	curricula
focus	focuses; focal points; foci (<i>mathematics, science</i>)
formula	formulas (<i>politics</i>), formulae (<i>science</i>)
forum	ora or forums
genus	genera
index	indexes (<i>books</i>), indices (<i>science, economics</i>)
maximum	maximums or maxima
medium	media; mediums (<i>spiritualism</i>)
memorandum	memoranda

phenomenon	phenomena
plus	pluses
premium	premiums
referendum	referenda or referendums
spectrum	spectra (<i>science</i>), spectrums (<i>politics</i>)
symposium	symposia or symposiums

Words that end in *-able*

When adding *-able*, drop a final silent *-e* (*debatable, conceivable*), unless it affects the pronunciation of a preceding consonant (*changeable, traceable*); the only common exceptions are *sizeable* and *saleable*.

Confusion between English words

Guard against errors involving the words below:

dependent (adj.)	dependant (noun)
license (verb)	licence (noun)
counsel (verb)	council (noun)
practise (verb)	practice (noun)
principal (adj.)	principle (noun - thought; approach)
principal (noun)	a person represented by an agent
stationary (adj.)	stationery (noun)

note also

dependence	dependency
all together (in a body)	altogether (entirely)
discreet (prudent)	discrete (separate)
elicit (verb - draw forth)	illicit (adj. - unlawful)

1.2 CAPITALISATION

Capitalise specific references, but lower-case general references.

Specific institutions

Capitalise all nouns and adjectives in designations of specific institutions, their subdivisions (directorates, departments, sections), committees, working parties and the like:

Ministry of European Integration
 Albanian Competition Agency
 General Directorate for Standardisation and Metrology

In cases where this rule would produce a long series of capitalised words, use discretion, especially where the name of a department, committee or programme reads more like a description of its function than a real title:

Committee for the adaptation to technical progress of the Directive on the introduction of recording equipment in road transport (tachograph).
 Joint MAFWM/MEPPPC working party on forest and forest product statistics

Non-specific references

Use lower case for non-specific references:

The Ministry of Justice is one of the 13 *ministries*.
 The European Integration Committee is one of the *parliamentary committees*.
 The Court of Justice rules on matters referred to it by courts or tribunals in the Member States.
 It was decided to set up a number of *working groups*.

Legislative instrument

Capitalise references to specific acts, ordinances, regulations:

The Ordinance on measures for the control and eradication of honeybee diseases entered into force in 2004.
On 21 October 2003 the Parliament of Albania adopted the Chemicals Law.

but use lower case for general references:

It was felt that an act rather than an ordinance was the appropriate instrument.
Volume, chapter, section, article should have an initial capital when followed by a numeral, whereas *paragraph, subparagraph* and *item* should have a lowercase letter. Payment of the tax referred to in Article 16, paragraph 2, point 4 of this Law... The payment referred to in other articles...

Albanian legislation titles

Be aware that Albanian laws are capitalised in full, whereas ordinances, regulations, decisions, etc., are only capitalised in the first word.

Note the form of the title itself, i.e. how the position of the word act is optional whereas subordinate legislation has the obligatory form:

type of the legal act + on..... :

Law on Urban Planning in the Republic of Albania

but for shorter acts it is possible to pre-modify the word Law:

Road Traffic Safety Law

Public Administration Law

Public Procurement Law

Ordinance on the technical requirements and type-approval procedure relating to front fog lamps for motor vehicles and their trailers.

Ordinance on measures for the control and eradication of brucellosis and conditions for establishing the health status of ovine and caprine herds in relation to brucellosis

Regulation on the limitations of use of radio frequencies.

Regulation on the procedure for granting a concession on maritime demesne

Decision on the appointment of government officials in charge of the ISPA Programme management

NB: Note the difference between *secondary* (EU *acquis*) and *subordinate* legislation (Albanian legislation)

Official titles

Capitalise the titles of officials and their offices:

The current President of the Council is the Prime Minister of the Netherlands. Director-General for Translation is Rytis Martikonis. Majlinda Bregu, the Minister of Integration, visited the Czech Republic yesterday.

NB: The word "Ministry" is usually followed by of something. Ministry of ...

Ministers always have a responsibility for a particular area. However, of is more frequently used, therefore we have opted for of:

Minister of Foreign Affairs and European Integration

Minister of Defence

Minister of the Interior, etc.

Political entities

Capitalise references to specific political entities; use lower case when the reference is general, e.g.:

the (Albanian) Government

the Baltic States

the Member States (of the EU)

the State (where reference is to a specific state,
e.g. the Republic of Albania)

but

nation states

the Albanian authorities

a matter for governments

state-owned

Capitalise names of political parties and organisations:

the Socialist Group the Liberal Party

but

a liberal

conservative, etc.

International agreements, conferences etc.

Follow the same specific/general rule for treaties, conventions, arrangements, understandings, protocols, etc.:

Stabilisation and Association Agreement

Treaty of Paris

International Tin Agreement

European Partnership

Conference on Security and Co-operation in Europe

but

by treaty

under an agreement

the parties agreed to a memorandum of understanding

NB: Titles of important international documents should normally be checked in the original. In such cases, back-translation is not an option, as for the titles as for the parts of these documents such as the titles of the chapters, subchapters, etc. Therefore, the basic documents concerning European Integration such as the European Partnership, SAA, National Programme for the Integration of the Republic of Albania into the European Union, the Opinion on the application of Albania for membership of the European Union (Avis) and similar are necessary as reference. Also, in references to the institutions or documents whose name has been changed, it is vital that the name in force at the time is used and not replaced by the new name.

Permanent and ad hoc bodies

Distinguish between the *Commission Delegation in the United States*, *the UK Commission*, etc. (permanent), and *delegation to a meeting* (ad hoc group of persons).

NB: The title *European Commission* is current usage, but in legal texts, the form *Commission of the European Communities* must be used.

Religious references

Capitalise references to religions and specific institutions: *the Roman Catholic Church*, *the Orthodox Patriarchy*, *St. Michael's Church*; however, *the church charities* takes lower case.

Compass points

No capitals are used for *north*, *north-west*, *north-western*, etc. unless they form part of an administrative or political unit or a distinct regional entity. Hence *South Africa*, *Northern Ireland* but *southern Africa*, *northern France*. Note,

however, *Central and Eastern European countries* (capitalised because the connotations are more political than geographic). Compass bearings are abbreviated with a capital and without a full stop (54°E).

Compound compass points are hyphenated and, in official designations, each part is capitalised (*South-West Germany, the North-West Frontier*); always abbreviate as capitals without space between the letters (*NWFrance*).

Proprietary names

Proprietary names (or trade names) are normally capitalised, unless they have become generic terms, such as *aspirin, gramophone, linoleum, nylon, celluloid*. Thus, capitalise registered trade names such as *Airbus, Boeing, Land-Rover, Polaroid*.

Place names

Capitalise all parts of recognised geographical names and political divisions: North Pole, Northern Ireland, River Plate, Scandinavian Peninsula, the Baltic States, Lower Bavaria.

Quotations

Start with a capital in running text only if the quotation is a complete sentence in itself:

Aristotle once said "*Law is order, and good law is good order.*"

but

The American Government favours "a two-way street in arms procurement".

Derivations from proper nouns

Words derived from proper nouns usually take a capital (e.g. *bunsen burner, degrees Fahrenheit*). Consult an up-to-date dictionary. However, not all such adjectives take a capital:

arabic (numerals)	french (chalk, polish, windows)
morocco (leather)	roman (type)

1.3 HYPHENS AND COMPOUND WORDS

General

Compounds may be written as two or more separate words, or with hyphen(s), or as a single word; many compounds have followed precisely those steps: (*data base * data-base * database*). Use hyphens sparingly but to good purpose: the phrase *crude oil production statistics* needs a hyphen to tell the reader whether 'crude' applies to the oil or to the statistics. Thus *crude-oil production statistics* (applies to the oil) and *crude oil-production statistics* (applies to the statistics).

Sometimes hyphens are essential to clarify the sense:

re-cover	recover
re-creation	recreation
re-form	reform
re-count	recount

Some examples

The rules for hyphenation are complex and not always helpful. The primary purpose of hyphenation should be to enhance clarity. Avoid overuse of hyphens. Compound terms used before a noun (attributively) tend to be hyphenated more frequently than similar terms used following the noun. Note the following examples:

well-known problem	broad-based programme
two-day meeting	user-friendly softWare
balance-of-payments policy	cost-of-living index
long-term investment	non-co-operation
large-scale project	

but

policy for the long term production on a large scale

Adverbs that end in -ly

In adverb-participle modifiers, no hyphen is used when the adverb ends in *-ly*.

a fully indexed pension a beautifully phrased sentence
a broadly based programme

Chemical terms

Note that open compounds designating chemical substances do not take a hyphen in the attributive position:

boric acid solution sodium chloride powder

Prefixes

Prefixes are usually hyphenated in recent or ad hoc coinages:

anti-smoking campaign co-responsibility levies co-sponsor
ex-army no -resident non-flammable
pre-school quasi-autonomous

If prefixes are of Latin or Greek origin, however, they tend to drop the hyphen as they become established:

antibody subcommittee subparagraph

Two-word terms are more resistant to losing the hyphen:

end-user all-embracing end-product
case-law off-duty off-market operations

but

endgame Waterproof overalls

Words with *co-* still retain the hyphen in British spelling:

co-operation non-co-operation co-ordinate
co-produce co-administration

Nouns formed from phrasal verbs

These are often hyphenated, but the situation is fluid and US usage (no hyphen) is increasingly being adopted in British English:

Handout takeover comeback

but

follow-up run-up spin-off

Present participles of phrasal verbs

When used attributively these are generally hyphenated:

cooling-off period setting-up stage

Avoiding double consonants and vowels

Hyphens are often used to avoid juxtaposing two consonants or two vowels:

aero-elastic anti-intellectual part-time
re-entry re-examine re-election

Hyphen omitted

As compounds become established, the hyphen is often omitted in frequently used words:

bookkeeping macroeconomic socioeconomic
radioactive subsection

Numbers and fractions

Numbers take hyphens when they are spelled out. Fractions take hyphens when used attributively, but not when used as nouns:

twenty-eight, two-thirds completed

but

an increase of two thirds

Prefixes before proper names

Prefixes before proper names are hyphenated:

pro-American

intra-Community

mid-Atlantic

trans-European (exception: transatlantic)

Co-ordination of compounds

Hyphenated compounds should be co-ordinated as follows:

gamma- and beta-emitters

acid- and heat-resistant

hot- and cold-rolled products

Where compounds are not hyphenated (closed compounds), they should not be coordinated but written out in full:

agricultural inputs and outputs

minicomputers and microcomputers

macrostructural and microstructural changes

prenatal and postnatal effects

or

macro- and micro-structural changes

pre- and post-natal effects

not

macro- and microstructural changes

pre- and postnatal effects

mini- and microcomputers

agricultural in- and outputs

Closed compounds in technical texts

There are two major categories. Firstly, those that consist of pairs of short native English words:

sugarbeet

groundwater

foodstuffs

yellowcake

wetfish

shortgrasses

Secondly, there is the highly productive category of compounds derived from Greek or Latin stems:

keratoderma

keratomalacia

keratolytic

phyllophaga

phyllopod

2. PUNCTUATION

Do not feel bound by the punctuation of the original document, as far as the inner structure of a sentence is concerned. Punctuation rules and conventions vary from one language to another. However, as opposed to other categories of translating where sentences can be combined, cut and similar, when translating legal documents it is unacceptable to do so.

2.1 FULL STOP

Avoidance of double punctuation

If a sentence ends with an abbreviation that takes a full stop (e.g. "etc.") or a quotation complete in itself that ends in a full stop, question mark or exclamation mark before the final quotation marks, no further full stop is required:

Winston Churchill once said, "Numbers do not daunt us."

Headings

The full stop is normally deleted from headings. An exception is run-in side headings, which are followed by a full stop in English typographical practice.

Contractions

A full stop follows abbreviations unless the last letter of the word is included:

No	Mrs	Ltd
but		
Co.		

Latin abbreviations

Write all Latin abbreviations in roman type, followed by a full stop:

i.e.	e.g.	op. cit.	ibid.	et al.
et seq.				

exception**2.2 COLON****No preceding space**

Colons should be closed up to the preceding word:

The United Kingdom comprises four countries: England, Wales, Scotland and Northern Ireland.

2.3 COMMA**Clarity**

Rules for the use of the comma are vague and include many exceptions. Personal judgement is often required and should be guided by considerations of clarity.

Meaning of sentence changed

On occasion, the insertion or deletion of commas can completely change the meaning of a sentence:

The ambassador did not die as reported, (*i.e. the circumstances were different from those reported*)
 The ambassador did not die, as reported, (*i.e. he is still living*)

Non-defining relative clauses

Non-defining relative clauses must be set off by commas to distinguish them from relative clauses that define the preceding noun:

The translations, which have been revised, can now be typed. (Adds detail — they have all been revised.)

The translations which have been revised can now be typed. (Defines the subset that is to be typed - only those that have been revised are to be typed.)

NB: In defining relative clauses, that often reads better than which: The translations that have been revised can now be typed.

Inserted phrases

Use two commas, or none at all, for inserted text.

Local self-governments may, in compliance with the provisions of this Act, issue binding regulations...

Strings of adjectives

Several adjectives all modifying a later noun but not each other should be separated by commas: moderate, stable prices

Where the last adjective is part of the core, however, it is not preceded by a comma: moderate, stable agricultural prices. Here, *moderate* and *stable* each separately modify the core *agricultural prices*.

2.4 BRACKETS

Square [] and round () brackets are not interchangeable.

2.5 DASH VS. HYPHEN

Hyphens are shorter than dashes. Both hyphens (-) and dashes (–) are available in modern word processors. In Microsoft Word: the dash = Ctrl + num- (minus sign on the number keypad)

A hyphen is used to join co-ordinate or contrast pairs (*a current-voltage graph; the height-depth ratio*). These are not subject to hyphenation rules.

2.6 QUOTATION MARKS

Use quotation marks as sparingly as possible for purposes other than actual quotation.

NB: The *Official Gazette* of the Republic of Albania is called *Fletore Zyrtare* and is often translated in many ways, in both italics and quotation marks. However, regardless of the original style, it SHOULD always be translated in this form:

Official Gazette + the number itself (words *No* and *Nos* are unnecessary, as is the comma) e.g. *Official Gazette 25/05* or *OG 25/05*

NB: Do not enclose titles of books, newspapers or foreign-language expressions in quotation marks, since they are usually displayed in italics.

Double vs. single quotation marks

Use double quotation marks as the first choice and single marks for quotations within these.

The Minister noted: "In the text of the new act 'a four-wheeled vehicle' means..."

2.7 APOSTROPHE

Words ending in -s

Common and proper nouns and abbreviations ending in -s form their singular possessive with -'s (the plural remains -s'), just like nouns ending in other letters.

Mr Jones's paper	hostesses' duties (plural)	a hostess's pay (singular)
UNIX's success	MS-DOS's outlook	Helios's future is uncertain

Note that some place names omit the apostrophe (*Earls Court, Kings Cross*). Possessives of proper names in titles (e.g. *Chambers Dictionary*) sometimes also omit the apostrophe. There is no apostrophe in *Achilles tendon*. See the *Oxford Writers' Dictionary* for individual cases.

Plurals of figures

Plurals of figures do not require an apostrophe:

Pilots of 747s undergo special training.

2.8 THE OBLIQUE OR SOLDIUS

Alternatives, per, fractions

The oblique stroke, also known as the *diagonal*, *solidus* or *slash*, is used for alternatives (*and/or*), to mean “per” (*km/day*) and with fractions (*19/100*).

Years

Marketing years, financial years, etc. that do not coincide with calendar years are denoted by a forward slash, e.g. 2001/02, which is 12 months, rather than by a dash, e.g. 2001-02, which means two years.

3. ITALICS

Italics must not be used simultaneously with quotation marks. To cite quotations from books and periodicals, use quotation marks rather than italics.

NB: Always use italics with the phrase *acquis communautaire*.

Quotations

Quotations that are not being translated, such as the actual wording of other documents, should be placed in quotation marks without italicising the text. A translation of the quotation should follow quotation marks, in square brackets.

Në pjesën e sipërme, në të majtë të faqes së adresës së paketës të vogël, dërguesi ka si detyrim të vendosë shenjën “SMALL PARCEL” (Paketë e vogël) dhe adresën e vetë.

The sender shall write the words “PAKETË E VOGËL” [SMALL PARCEL] and his/her address in the upper left-hand corner of the small parcel’s address side.

4. NUMBERS

4.1 NUMBERS WRITTEN OUT

General rule

Both cardinal and ordinal numbers one to nine inclusive are written out in full,

one, two, three, four, five, six, seven, eight, nine

first, second, third, fourth, fifth, sixth, seventh, eighth, ninth

Except in ranges:

9-11

Articles 19-21

This rule does not apply to statistical documents, where figures are preferred. Ordinal numbers 10 and above are expressed by means of superscript letters: 10th, 11th, 22nd, 23rd, 24th, etc.

* groups of three figures must be separated by a space (specific or fixed space if possible) and not a comma e.g. 300 000,

* years and page folios are written without a space, e.g. 1991, p. 2064,

* decimals are written with a full stop, not a comma e.g. 13.6.

NB: The comma is used in all languages, except English, to separate the whole numbers from the decimals. The whole numbers are presented in series of three, each series separated by a thin space (and not by a point).

Decimals are grouped in a single block:

152231.324

Consistency

In deciding whether to write numbers as words or figures, the first consideration should be consistency within a document. For a series of numbers in running text, use figures:

The ages of the eight members of the city council are 69, 64, 58, 54 (two members), 47, 45 and 35.

If there are several numbers applicable to the same category in a paragraph and numerals must be used for one of them then, for consistency's sake, numerals should be used for all the numbers in the paragraph:

There are 6 graduate students in the philosophy department, 56 in the classics department and 117 in...

With symbols and abbreviations

Always use figures with units of measurement denoted by symbols or abbreviations

EUR 50 **or** fifty euro

250 kW **or** two hundred and fifty kilowatts

205 µg **or** two hundred and five micrograms

The converse does not hold, however; numbers qualifying units of measurement that are spelled out may be written with figures:

250 kilowatts

500 miles

Currencies

LEKE

Be very careful with Albanian currency. In legal texts only this form should be used according to the ISO code: Lekë + the amount.

A fine in the amount of at least 5 000.00 lekë shall be imposed on a contractor who in respect of marking the road with traffic signs fails to comply with the provisions of paragraphs 1 and 2 of this Article.

NB: The name of the currency kuna is invariable (no plural)

The euro

According to the European Council conclusions reached in Madrid in December 1995, the single currency will be known as the 'euro'. The ISO code for the euro is EUR.

The euro is divided into 100 cent. In English the terms 'euro' and 'cent' are invariable (no plural).

NB: The euro sign € is only used in a limited number of promotional publications (e.g. key publications of the European Union). When translating Albanian texts the code EUR should be used.

Start of sentence

Do not start a sentence with a figure or a symbol followed by a figure. Either move it further back in the sentence, or write it out. Useful devices include inversions, such as:

In all...,

Of the total, 55 million ...

Currency abbreviation

The currency abbreviation precedes the amount and is followed by a space:

EUR 2 million

The currency symbol, however, if it must be used is closed up:

€ 2m

Currency written out

In running text, currencies are written in lower case:

two million euro

Currency sub-units

Use a full stop to separate units from sub-units (in Albanian a comma is used):

In English: ALL 1 000.00

In Albanian: 1.000,00 lekë

NB: One of the most common mistakes made by translators is not translating the numbers from Albanian into English, i.e. not replacing decimal commas with points.

Figures and words combined

Do not combine single-digit figures and words by means of hyphens but write them out:

a two-hour journey

a three-year period

a five-door car

not

a 2-hour journey

Compound attributes

Compound attributes that include numbers must be hyphenated:

a seven-year-old wine

two four-hectare plots

Compound numbers

Compound numbers that are to be written out (e.g. in treaty texts) take a hyphen, whether cardinal or ordinal:
the thirty-first day of December, nineteen hundred and eighty-one

Adjacent numbers

When two numbers are adjacent, it is often preferable to spell out one of them:

ninety 50-gram weights

seventy 25-cent stamps

Large numbers

With hundreds and thousands, etc. there is a choice of using figures or words:

300 or three hundred, not 3 hundred

EUR 3 000 or three thousand euro, not EUR 3 thousand

Million and billion, however, may be combined with figures:

2.5 million

EUR 3 million

31 billion

Grouping of thousands

Do not use either commas or full stops but insert protected spaces.

4 000 000

NB: Serial numbers (such as pages) are not grouped in thousands, except for money.

Obligatory use of figures

Use figures, not words, for temperatures, times, distances (*about 5 kilometres*), percentages, people's ages and votes (*2 delegations were in favour, 7 against, and 1 abstained*). Legal references should also be in figures (Chapter 5, Section 9, Article 4).

Billion

Be careful to note the difference between the use of billion and million. Billion is used to designate thousand million and is now officially recognised by the European Commission. It is standard usage in official Community publications. This is also North American usage. However, use 1 000 million in preference to billion when a single billion is mentioned.

Abbreviations for million and billion

The letters m and bn can be used for sums of money to avoid frequent repetitions of million, billion; this applies particularly in tables, where space is limited. The letters should be closed up to the figure:

EUR 230m

4.2 FRACTIONS

Written out

Insert hyphens in fractions used as adverbs or adjectives but not if they are nouns:

a two-thirds increase	two-thirds completed
an increase of two thirds	

Figure-word combinations

Avoid combining figures and words:

two-thirds finished

not

2/3 finished

Decimal point

When translating, replace decimal commas with points.

Accuracy

In quoting statistics, 3.5 (as in 3.5%) is not the same as 3.50; each decimal place, even if zero, adds to accuracy.

4.3 INCLUSIVE NUMBERS

Written out

To indicate a range of numbers in a sentence, repeat the symbols and multiples (i.e. *thousand, million, etc.*):

from ALL 20 million to ALL 30 million
between 10°C and 70°C

Abbreviated form (with a hyphen)

If the symbol or multiple remains the same, a closed-up hyphen may be inserted between the figures:

10-70°C	EUR 20-30 million
---------	-------------------

Leave a blank space on either side of the hyphen if the symbol or multiple changes: 100 kW - 40MW

Patterns

Note the following patterns:

from 1990 to 1995	not from 1990-95
between 1990 and 1995	not between 1990-95
1990 to 1995 inclusive	not 1990-95 inclusive

Years

For a series of consecutive years, use a closed-up hyphen, after which the decade is repeated. If more than two figures change, use all four:

1870-1901	1980-86	1996-2006	2002-10
-----------	---------	-----------	---------

Approximation

Use a closed-up hyphen for such expressions as:

3-4 pigs to a pen

The Minister will be back in 40-45 minutes.

4.4 ROMAN NUMERALS

Roman numerals are used in Albanian legislation usually to number Parts, Titles or Chapters. As is the case with ordinal Arabic numerals in English, a full stop is not written after Roman ordinals. The seven Roman numerals are:

I = 1 V = 5 X = 10 L = 50 C = 100 D = 500 M = 1000

4.5 DATES

Month written out

Within a sentence, write out the month, preceded by a simple figure for the day, e. g. 23 July 1997, not *July 23, 1997*.

Note: In the international dating system *23 July 1997* is 1997-07-23. (In American usage it is 7:25:97.)

Decades

When referring to decades, write the 1990s (no apostrophe) and not the nineties.

Eras

The letters AD come before the year number (AD 2000), as do AH (anno Hegirae) in the Islamic calendar. Note that bC follows the numeral (347 bC).

4.6 TIME

The 24-hour system

Use the 24-hour system in preference to the 12-hour system.

Write times of day with a full stop between hours and minutes, without adding hrs or o'clock, e.g. 11.30. For midnight, either write the word midnight or use 24.00 (for periods ending then) or 00.00 (for periods starting then).

Summer time

Distinguish *summertime* (the season) from *summer time*:

Central European Summer Time (CEST)

Calendar vs. financial year

Note that 1990-91 is two years. Single marketing years, financial years, etc. that do not coincide with calendar years, are denoted by a forward slash, e.g. 1990/91, which is 12 months or less.

5. ABBREVIATIONS, ACRONYMS AND SYMBOLS

5.1 ABBREVIATIONS AND ACRONYMS

Definition

An acronym is defined as a word formed from the initial letters of other words (e.g. NATO, UNESCO). Acronyms, in which each letter or part is pronounced separately, are called initialisms (e.g. BBC, DNA). In this Handbook initialisms are not treated separately.

Capitalisation

Most acronyms of five or fewer letters take the upper case throughout, without full stops.

ACP	ERDF	AIDS	NASA
CCC	FADN	COST	NET
EEA	ISDN	ECHO	NOW
EEC	MCA	EFTA	PACE
EIB	OECD	FAST	SALT
EMS	R&D	EMU	USSR

Longer acronyms

Lower-case those with six letters or more, with initial capital, provided that they can be pronounced. Some with five letters are also written lower case. Thus:

Benelux Esprit Helios Interreg Phare Resider Tacis Unesco

but

EAGGF UNHCR UNRWA

Computer and some other terms are exceptions:

ASCII BASIC CELEX CRONOS

Indefinite article

Apply the rule "a before a consonant, an before a vowel". Note that some consonants, pronounced as if they had an initial vowel, also take an, and some vowels pronounced with an initial consonant take a:

a UN resolution an EDF project
a NATO decision an MP

Plurals of abbreviations

Plurals of abbreviations do not take an apostrophe:

MEPs OCTs SMEs UFOs VDUs

Viz. and cf.

Use *namely* as opposed to viz. (videlicet) which means "that is to say" and is used in much the same way as a colon. The abbreviation cf. (confer - compare) is acceptable (do not change it to see).

Foreign-language abbreviations

Do not translate foreign-language abbreviations concerning commercial entities. They should retain the capitalisation and punctuation conventions of the original, such as *GmbH* (German). In general, abbreviations denoting the nature of a commercial entity should not be translated. The same is, of course, with the name of the Albanian companies containing the abbreviations sh.p.k.. or sh.a., e.g.

Korporata Elektroenergjetike Shqiptare sh.a.

Contact

The following abbreviations are used:

- *Tel. with full stop and without colon;
- *Fax without colon;
- *Telex without colon;
- *E-mail without colon.

NB

Abbreviate Nota bene as Nb (not N.b. see p. 88, 2.1.).

No and Nos

'No' as in 'No 1' (a contraction of 'numero', not an abbreviation) is never followed by a full stop.

5.2 MATHEMATICAL SYMBOLS

General

The range of mathematical symbols available on most word processors is probably sufficient for most practical purposes. Where an original document is available in electronic form, mathematical formulae should be copied over, or your translation should be inserted into a copy of the original, leaving the mathematical parts to stand.

Per cent and %

The per cent sign (%) is closed up to the figure (33% not 33 %). Note that *percentage* is one word, but *per cent* is written as two words. In legal texts use per cent rather than the symbol, unless the original uses the symbol. Be very careful to cite the figure exactly as in the original!

Technical tolerances

Do not use “±” to mean *about* or *approximately*. Use it only for technical tolerances.

5.3 SCIENTIFIC SYMBOLS AND UNITS OF MEASUREMENT

General

Most scientific symbols in current use are interlingual forms and one should normally be able to reproduce them as they appear in the source document. In the specific case of weights and measures, the International System of Units (SI -Système international d’unités) has now been adopted in most realms of science and technology.

Names of units of measurement

Names of basic and derived units of measurement are always lower-cased, even if they are derived from a personal name:

ampere kelvin hertz newton pascal watt siemens

They have normal plurals in -s:

250 volts 50 watts

Symbols for units of measurement

These are normally abridged forms of the unit names. They are written without full stops, are not closed up to figures and do not have plurals:

4 ha 9 m 60 Hz 20 m/s 55 dB 2 000 kc/s

Capitalisation of units of measurement

The initial letter of symbols for SI units derived from personal names is always capitalised:

Hz (hertz) Bq (becquerel) N (newton) K (kelvin)

Symbols derived from generic nouns are always lower-cased:

1m (lumen) lx (lux) mol (mole) cd (candela)

Ohm

The ohm symbol is capital omega (Ω). All other SI symbols for units of measurement are formed from unaccented Latin characters.

Prefixes used with units of measurement

Prefixes and their symbols are used to designate decimal multiples and sub-multiples of units of measurement. All symbols for prefixes are unaccented Latin characters except for *H*, the symbol for *micro*.

Radiation protection

In 1985 the derived units *curie (Ci)*, *rad (rad)* and *rem (rem)* were officially superseded by the *becquerel (Bq)*, *gray (Gy)* and *sievert (Sv)* respectively, but many scientists continue to use the older terms. Follow the usage of the source document.

NB: The name and symbol are identical in the case of the rad and rem.

Quantities and values

The quantity *length* is measured with the unit *metre (m)*, and a value is an instance of such a measurement, e.g. 350. Likewise the quantity *absorbed dose* is measured with the unit *gray (Gy)*; 207 Gy is a value instantiating such a measurement.

Internal capitals

Symbols for units of measurement that start with a capital letter keep the capital internally when used with a prefix:

kHz

MHz

eV

Electric power

Kilowatt (kW) and *megawatt (MW)* are used for generating capacity; kWh (kilowatt hours) and MWh for output over a given period.

Nuclear reactors

Nuclear reactor types are identified by upper case abbreviations: *LWR*, *AGR*, etc. Note that there is no hyphen *in fast breeder reactor* (a fast reactor that also breeds fissile material).

Chemical elements

The names of the chemical elements start with a lower-case letter, including elements whose designations are derived from proper names:

californium

einsteinium

nobelium

Their symbols (which are interlingual) consist either of a single capital or a capital and small letter (*N*, *Sn*, *U*, *Pb*, *Mg*, *Z*) without a full stop. A list of English names of 106 elements and their symbols is provided as Annex 9 of the European Commission's *English Style Guide*.

Radioisotopes

When written out, radioisotopes are indicated by the name of the element followed by the mass number separated by a closed-up hyphen:

uranium-232

plutonium-236

plutonium-239

carbon-14

Science publications now use the new convention in which the mass number is raised and immediately precedes the element's name:

14C

239 plutonium

Follow the convention in the source document.

6. PERSONAL NAMES AND TITLES

Translating personal academic titles presents a great difficulty mostly due to the fact that educational systems vary from country to country. Most of these translations cannot transpose the academic level of the subject.

The mission of the department translating the Albanian legislation is to present the normative texts of the Republic of Albania to the institutions of the European Union in English language. Our legal experts agree on the fact that this difficulty can be avoided and omitted as this will present no harm to the document as regards the abovementioned mission.

However, there are cases when titles need to be translated. Here are some of the most frequently used titles:

dipl.ing	BSc
dipl.iur	LLB
dr	Dr (of medicine)
mr.sc.	MSc (for a degree in the technical sciences; there is no proper equivalent in English, because the title depends on the subject matter of the Masters, e.g. LLM, MA, MBA, etc.)
dr.sc.	DSc (for a degree in the technical sciences; the same as above, e.g. JD, PhD, etc.
prof	Prof.

NB: When translating normative texts into English, such as Albanian legislation, omit all degree titles listed with a personal name (e.g. the Albanian titles: prof., dr., mr.sc., dipl. ing., etc.). Of course, everything else in the text must be translated as in the original.

7. GENDER NEUTRAL LANGUAGE

General

The most usual problem is the legal or natural person, which is feminine in Albanian language. When pronouns are used the best solution is often both pronouns, i.e. he/she. Other solutions include the following:

- 1) eliminate the pronoun completely;
- 2) repeat the noun;
- 3) use a neutral word such as one, individual; and
- 4) use both pronouns, i.e. he/she.
- 5) however, do not use s/he!

Gender-specific

In gender-specific contexts, such as “mother of the child”, use of appropriate masculine or feminine pronouns is a matter of common sense.

8. GEOGRAPHICAL NAMES

Member states

Short name in original language (geographical name)	Official title in original language (protocol name)	Short name in English (geographical name)	Official title in English (protocol name)	Country code ¹
Belgique/ België	Royaume de Belgique/ Koninkrijk België	Belgium	Kingdom of Belgium	BE
Česká republika	Česká republika	Czech Republic	Czech Republic	CZ
Danmark	Kongeriget Danmark	Denmark	Kingdom of Denmark	DK
Deutschland	Bundesrepublik Deutschland	Germany	Federal Republic of Germany	DE

Eesti	Eesti Vabariik	Estonia	Republic of Estonia	EE
Ελλάδα (Elláda)	Ελληνική Δημοκρατία	Greece	Hellenic Republic	EL
España	Reino de España	Spain	Kingdom of Spain	ES
France	République française	France	French Republic	FR
Ireland	Ireland	Ireland	Ireland	IE
Italia	Repubblica italiana	Italy	Italian Republic	IT
Κύπρος / Kibris	Κυπριακή Δημοκρατία	Cyprus	Republic of Cyprus	CY
Latvija	Latvijas Republika	Latvia	Republic of Latvia	LV
Lietuva	Lietuvos Respublika	Lithuania	Republic of Lithuania	LT
Luxembourg	Grand-Duché de Luxembourg	Luxembourg	Grand Duchy of Luxembourg	LU
Magyarország	Magyar Köztársaság	Hungary	Republic of Hungary	HU
Malta	Repubblika Ta' Malta	Malta	Republic of Malta	MT
Nederland	Koninkrijk der Nederlanden	Netherlands	Kingdom of the Netherlands	NL
Österreich	Republik Österreich	Austria	Republic of Austria	AT
Polska	Rzeczpospolita Polska	Poland	Republic of Poland	PL
Portugal	República Portuguesa	Portugal	Portuguese Republic	PT

1. The abbreviation to use = ISO code, except for Greece and the United Kingdom, for which EL and UK are recommended (instead of the ISO codes GR and GB). The former abbreviations (generally taken from the international code for automobiles) were used until the end of 2002.

Slovenija	Republika Slovenija	Slovenia	Republic of Slovenia	SI
Slovensko	Slovenská republika	Slovakia	Slovak Republic	SK
Suomi/ Finland	Suomen tasavalta/ Republiken Finland	Finland	Republic of Finland	FI
Sverige	Konungariket Sverige	Sweden	Kingdom of Sweden	SE
United Kingdom	United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	United Kingdom	United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	UK
България (Ba'lgarija)	Република България	Bulgaria	Republic of Bulgaria	BG
România	România	Romania	Romania	RO

NB:

Ireland is the full name laid down in the Irish Constitution; 'Eire' (the name in Irish) and 'Republic of Ireland/Irish Republic' are incorrect in English.

Use 'the Netherlands' not Holland, which is only part of the Netherlands (the provinces of North and South Holland); a capital T is not necessary on 'the'. In tables 'Netherlands' will suffice.

Use 'United Kingdom' for the Member State, not 'Great Britain', which comprises England, Scotland and Wales; these three together with Northern Ireland are the constituent parts of the United Kingdom. The purely geographical term 'British Isles' includes Ireland and the Crown Dependencies (the Isle of Man and the Channel Islands, which are not part of the United Kingdom).

Candidate countries

Short name (original language)	Short name (English)	Official title	ISO code
Hrvatska	Croatia	Republic of Croatia	HR
Türkiye	Turkey	Republic of Turkey	TR
Црна Гора Crna Gora	Montenegro	Republic of Montenegro	ME

9. SCIENTIFIC NAMES

Biological sciences

Given that the binomial system for classifying living organisms is used in all languages, it is normally sufficient to reproduce the original Latin terms. Note that the initial letter of the scientific name is capitalised, while species epithets are always lower-cased, even if derived from proper names (*e.g. Manes americana, Degenia velebitica*).

Abbreviating genus name

Most text references are to genus or species (i.e. the name of the genus followed by an epithet). The genus name should be spelled out in full on first occurrence and subsequently abbreviated: *Escherichia coli*, abbreviated *E. coli*

Italics

The names of genera, species and subspecies (varieties, cultivars) are always italicised.

Non-technical usage

Some scientific plant names are identical with the vernacular name and should not be capitalised or italicised when used non-technically:

rhododendron growers

but

Rhododendron canadens

Geology

Use initial capitals for formations:

Old Red Sandstone

Eldon formation

and for geological time units:

Tertiary period

Holocene epoch

but not for the words era, period, etc.

Chemical compounds

For guidelines on writing chemical compounds see 10.6-10.14 in the ECTS-ESG. For additional details see *Einecs* (*European inventory of existing commercial chemical substances*). *Einecs* is a multi-volume work (1808 pages in each language version) published by the EC Office for Official Publications.

10. LISTS AND TABLES

Lists

When translating lists, you should always use the same type of numbering as in the original, e.g. Arabic numerals, small letters, Roman numerals. If the original has bullets or dashes, use these. Also, take care not to change syntactical horses in midstream, e.g. from noun to verb, even if the original does so.

Tables

In general, follow the format of the original. Tables inset in text matter should never be introduced with a colon.

Figures and symbols in tables

Figures and internationally recognised symbols in tables are language-independent elements and should not normally have to be retyped if the original is available in electronic format.

metër katror	m ²	square metre
orë	h	hour
megavat .	MW	megawatt

11. FOOTNOTES AND ENDNOTES

Folloë the original, noting a difference between footnotes and endnotes (notes placed at the end of a document).

Punctuation in footnotes

Begin the text with a capital letter (the footnote indicator being automatically supplied by the word processor), and end with a full stop (whether the footnote is a single word, a phrase or one or more complete sentences).

12. DIAGRAMS

Translations must respect the physical layout of the original text. Legal texts, especially subordinate legislation often contain diagrams. Inside these diagrams there is normally some text to be translated which may present complications for some translators. As regards these issues, feel free to consult your coordinator in the Translation Centre.

13. VERBS

13.1 SPELLING

Doubling of consonants

In British usage (unlike US), a final *-l* is doubled after a single vowel when *-ing* or *-ed* is added (sole exception:

parallel, paralleled):

total, totalling, totalled
level, levelling, levelled

Other consonants are doubled only if the last syllable of the root verb is stressed or carries a strong secondary stress:

admit, admitting, admitted
refer, referring, referred
format, formatting, formatted
handicap, handicapping, handicapped

but

benefit, benefiting, benefited
combating, combating, combated
target, targeting, targeted
focus, focusing, focused
develop, developing, developed

Input and output

In a data processing context, avoid the forms input(t)ed and output(t)ed; write input and output:

70 000 records w input last month

Ageing

Note the spelling of *age, ageing*.

13.2 AGREEMENT

Collective nouns

Use a singular verb when the emphasis is on the whole entity: The Government is considering the matter. The Advisory Committee has met twice this year.

Use the plural when the emphasis is on the individual members:

but

The majority is

The number of people is ...

The singular is used article. more with the definite article, while the plural is used

Institutions, organisations and countries

Institutions, organisations and most countries take the singular:

The United States is ...

The Netherlands has agreed ...

The Commission was not informed.

Dual subject

A singular verb is common in English with a dual subject if it is felt to form a whole:

Checking and stamping the forms is the job of the customs authorities.

Percentages and money

Percentages can be treated as either singular or plural. Sums of money plural verb:

Only 10 per cent of those eligible *were* likely to...

EUR 2 million *was* made available, of which 56 per cent *has* been...

Words in-ics

Mathematics, dynamics, kinetics, statistics and *economics* when referring to the respective sciences, take the singular. *Statistics* meaning simply “figures” takes the plural; so too does *economics* in the sense of “commercial viability”, as in *the economics of the new process were studied in depth*.

Data

The word *data* is the plural of *datum* and should be used with a plural verb.

None

The word *none* may take either a singular or a plural verb.

MANUAL

PËR PËRKTHIMIN E LEGJISLACIONIT SHQIPTAR NË ANGLISHT

Botuar nga:
Ministria e Integritimit
Rruga Papa Gjon Pali II, Nr. 3, Tiranë, Shqipëri.

Ky botim u mbështet nga Projekti: "Support to the Albanian Ministry of European Integration (SMEI II)". Ky projekt financohet nga Bashkimi Europian (IPA 2008) dhe Qeveria Gjermane dhe zbatohet nga Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.